

Lassi Jouhten

Nuorten vapaaehtoinen eläkesäästäminen

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Tradenomi
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Toukokuu 2012

Tekijä Otsikko	Lassi Jouhten Nuorten vapaaehtoinen eläkesäästäminen
Sivumäärä Aika	54 sivua Toukokuu 2012
Tutkinto	Tradenomi
Koulutusohjelma	Liiketalous
Suuntautumisvaihtoehto	Talous ja rahoitus
Ohjaaja	Lehtori Elisabeth Schauman
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli esitellä vapaaehtoista eläkesäästämistä ja sen vaihtoehtoja. Lisäksi tutkimuksessa oli tarkoituksena keskittyä erityisesti nuoren eläkesäästämiseen. Tutkimuksen tarkoituksena oli myös löytää muutamista eläkesäästämistuotteista nuorille parhaiten sopivat säästämistuotteet ja kertoa niiden ominaisuuksista ja mahdollisuuksista. Tässä käytettiin apuna eri palveluntarjoajien säästämistuotteiden vertailuja.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä. Tutkimustieto kerättiin kirja- ja internetlähteistä, palveluntarjoajien rahastoesitteistä ja internetsivuilta sekä Suomen Sijoitustutkimuksen kuukausittain julkaistavasta rahastoraportista.</p> <p>Opinnäytetyössä annettiin tietoa vapaaehtoiseen eläkesäästämiseen liittyvistä säästämistuotteista ja niihin liittyvistä sijoitusinstrumenteista kuten rahastoista, joukkovelkakirjalainoista ja indeksiosuusrahastoista. Tutkimuksessa tehtiin selväksi siihen valittujen säästämistuotteiden edut ja haitat. Työssä myös pohdittiin mahdollisia Suomen eläkejärjestelmän tulevaisuuden haasteita.</p> <p>Tutkimustulosten mukaan vapaaehtoinen eläkesäästäminen on melko monimutkaista ja aikaa vievää. Eläkesäästäjältä vaaditaan tarkkuutta ja huolellisuutta, jotta halutut tuotot voidaan saavuttaa. Tulokset myös osoittivat, että palveluntarjoajilla ja lainsäätäjillä on paljon parannettavaa ja kehitettävää lainsäädännössä, sopimusehdoissa ja toimintatavoissa.</p>	
Avainsanat	Vapaaehtoinen eläkesäästäminen, sijoitusinstrumentti, nuorten eläkesäästäminen, Suomen eläkejärjestelmä, säästämistuote

Author Title	Lassi Jouhten Voluntary retirement savings as a young person
Number of Pages Date	54 pages May 2012
Degree	Bachelor of Business Administration
Degree Programme	Economics and Business Administration
Specialisation option	Accounting and Finance
Instructor	Elisabeth Schauman, Senior Lecturer
<p>The purpose of the present study was to introduce voluntary retirement saving and the options it offers especially for young adults. The need for voluntary retirement saving is growing as the pensions paid by the government are getting smaller. The goal of this study was to show what kind of options young adults have for voluntary retirement saving.</p> <p>The thesis used a qualitative method. The theoretical part of the study consisted of finance literature, Internet brochures, service providers' prospectuses and also information on their websites. The main source of the study was their monthly published fund report. The results were obtained by comparing the service providers' savings products, profits and costs.</p> <p>The thesis gave information about the investment instruments related to the voluntary retirement saving such as funds, shares, bonds and Exchange Traded Funds. The study also discussed the future challenges of the Finnish pension system.</p> <p>The results showed that the voluntary retirement saving is relatively complex and time consuming. The results showed that there is an obvious need for improving and developing the procedures and laws.</p>	
Keywords	Voluntary retirement saving, investment instruments, account saving, Finnish pension system, funds

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Suomalainen eläkejärjestelmä ja sen rakenne	2
2.1	Kansaneläke	2
2.2	Työeläke	4
3	Eläkesäästämisen vaihtoehdot	6
3.1	Tilisäästäminen	6
3.1.1	Tilisäästäminen lyhyesti	6
3.1.2	Inflaatio	6
3.1.3	Tilisäästämisen verotus	7
3.1.4	Tilisäästämisen kulut	7
3.2	Vapaaehtoiset eläkevakuutukset	7
3.2.1	Eläkevakuutukset pähkinänkuoressa	7
3.2.2	Eläkevakuutuksien verotus	9
3.3	Pitkäaikaissäästämistilit	10
3.3.1	Laki pitkäaikaissäästämisestä	10
3.3.2	Pitkäaikaissäästämis- eli PS-sopimus	11
3.3.3	Pitkäaikaissäästämisen verokohtelu	12
3.3.4	Pitkäaikaissäästäjän riskit	13
4	Pitkäaikaissäästämisen ja eläkevakuutuksien erot	13
5	Tilisäästämisen vertailu	15
5.1	OP-Pohjola	16
5.2	Sampo Pankki	17
5.3	S-pankki	17
5.4	Yhteenveto määräaikaistilien vertailusta	18
6	Eläkevakuutustuotteiden vertailua	18
6.1	Vertailun taustoja	18
6.2	Kahden eri palveluntarjoajan eläkelaskureilla tehtyt vertailut	20

6.2.1	Vertailu 1	20
6.2.2	Vertailu 2	21
6.2.3	Vertailu 3	23
6.2.4	Vertailu 4	24
6.3	Yhteenveto eläkevakuutuksien vertailusta	26
6.3.1	Eläkelaskureiden vertailua yleisellä tasolla	26
6.3.2	Kuukausittaisen säästösumman vaikutus tuloksiin	28
6.3.3	Säästämisen aloitussiän vaikutus vertailuun	28
6.3.4	Kuukausitulojen vaikutus vertailuun	30
7	Kolmen suurimman palveluntarjoajan PS-sopimusten vertailu	31
7.1	Nordea Rahastoyhtiö Suomi Oy	31
7.1.1	Nordea Rahastoyhtiön PS-sopimus	31
7.1.2	Nordea Suomi Kasvu	32
7.1.3	Nordea Maailma	33
7.1.4	Nordea Säästö 50	34
7.1.5	Rahastojen kulut	35
7.2	OP-Rahastoyhtiö Oy	36
7.2.1	OP Rahastoyhtiön PS-sopimus	36
7.2.2	OP-Suomi Arvo	37
7.2.3	OP-Kiina	38
7.2.4	OP-Taktinen Salkku	39
7.2.5	Rahastojen kulut	40
7.3	Sampo Rahastoyhtiö Oy	41
7.3.1	Sampo Rahastoyhtiön PS-sopimus	41
7.3.2	Danske Invest Suomi Osake	41
7.3.3	Danske Invest Kestävä Arvo Osake K	42
7.3.4	Sampo Kompassi 50 K	43
7.3.5	Rahastojen kulut	44
7.4	Yhteenveto PS-sopimusten vertailusta	45

8	Lopuksi	46
8.1	Johtopäätökset	46
8.2	Tutkimuksen arviointi	49
	Lähteet	51

1 Johdanto

Jokainen meistä siirtyy ansaittujen eläkepäivien viettoon jossain vaiheessa, jotkut ennemmin ja jotkut vähän myöhemmin. Kaikki eivät tule ajatelleeksi sitä, että työeläkkeen suuruus on keskimäärin vain puolet siitä palkasta, jota työuramme aikana olemme ansainneet. Riittääkö se eläkepäiviemme turvaamiseen? Opinnäytetyöni tarkoituksena on esitellä vapaaehtoista eläkesäästämistä ja sitä, minkälaisia vaihtoehtoja se tarjoaa erityisesti nuorille eläkesäästäjille.

Esittelen työssäni pitkäaikaissäästämistä, vapaaehtoista eläkesäästämistä ja tilisäästämistä vapaaehtoisen eläkesäästämisen vaihtoehtoina. Työni tavoitteena ei ole konkreettisen sijoitussuunnitelman tekeminen tai ohjeiden antaminen äkkirikastumiseen, vaan tuoda esille tarjolla olevia vaihtoehtoja ja herätellä nuoria aikuisia ajattelemaan tulevaisuuttaan.

Käsittelen työssäni vapaaehtoisen eläkesäästämisen tarpeellisuutta sekä esittelen ja vertailen sen yleisimpien säästömuotoja. Vapaaehtoisen eläkesäästämisen vaihtoehtoista keskityn siis eläkevakuutukseen, pitkäaikais- eli PS-säästämiseen ja tilisäästämiseen. Tilisäästäminen on säästämisen muodoista vanhin ja suosituin, sitä käyttää noin kolmannes suomalaisista. Vapaaehtoinen eläkevakuutus ja PS-säästäminen ovat joiltain ominaisuuksiltaan samankaltaisia säästömuotoja, mutta eroavaisuuksia on kuitenkin paljon.

Esittelen työssäni kolme erilaista vaihtoehtoa vapaaehtoiseen eläkesäästämiseen. Vertailuissani olen kiinnittänyt suurimman huomion säästämisen aloittamisikään. Vertailuideni pääpainoksi olen valinnut säästämisen aloitusiän merkityksen ja näin olen kohdistanut tutkimukseni erityisesti nuorille aikuisille, jotka mahdollisesti ovat alkaneet miettimään tulevaisuuttaan. Tällä olen halunnut tuoda selvästi esille sen tosiasian, että vapaaehtoisen lisäeläkkeen merkitys kasvaa koko ajan ja että jo muutamalla vuodella aikaistettu säästämisen aloittaminen näkyy eläkesäästöjen suuruudessa.

Vertailuideni laskelmat ovat vain suuntaa-antavia ja tarkempia laskelmia saa vain neuvottelemalla palveluntarjoajan asiantuntijan kanssa. PS-säästämisen ja eläkevakuutuksen lisäksi esittelen opinnäytetyössäni tilisäästämisen, koska se on yleisin säästämisen muoto Suomessa.

Opinnäytetyöni ei ole toimeksianto miltään yritykseltä, vaan idea aiheeseen syntyi omasta kiinnostuksestani säästämiseen sekä aiheen ajankohtaisuudesta. Työni soveltuu lähes kaikille säästämisestä kiinnostuneille ihmisille. Käytän tekstissäni jonkin verran ammattisanastoa, mutta olen pyrkinyt avaamaan termit mahdollisimman hyvin ja selkeästi esimerkkien avulla lukijalle.

2 Suomalainen eläkejärjestelmä ja sen rakenne

Suomessa eläketurva koostuu pääasiassa ansiotyön tekemiseen perustuvasta työeläkkeestä ja vähimmäisturvan tarjoavasta valtion kansaneläkkeestä. Molempien eläkejärjestelmien etuuslajit ovat kutakuinkin samat. Kansaneläke turvaa jokaisen suomalaisen henkilön vähimmäiseläkkeen, jos henkilölle ei ole kertynyt työeläkettä tai sitä on kertynyt vain hyvin vähän. (Suomen eläketurva. 2011.)

Eläkejärjestelmän tarkoituksena on siis turvata ihmisten toimeentulo esimerkiksi vanhuuden, työkyvyttömyyden tai ikääntyneen henkilön työttömyyden varalta. Lähes kaikki ansiotyö kuuluu työeläkkeen eläketurvan piiriin. Yksityisen sektorin työntekijöillä on omat eläkelakinsa, kuten myös julkisen sektorin työntekijöillä, merimiehillä, yksityisyrittäjillä sekä maatalousyrittäjilläkin. (Suomen eläketurva. 2011.)

2.1 Kansaneläke

Kansaneläkkeen myöntäjä on Kansaneläkelaitos, ja sen tehtävänä on turvata vähimmäistoimeentulo niille henkilöille, joilla työansiot ovat työuran aikana olleet suhteellisen pienet. Myös kotona perheen parissa työskennelleet kuuluvat näihin henkilöihin. Esimerkiksi maatalon emännillä ja kotiäideillä palkkatulot jäävät usein erittäin pieniksi ellei jopa olemattomiksi, ja tämän vuoksi heille ei ole myöskään kertynyt työeläkettä ollenkaan. Tätä pidetään usein epäoikeudenmukaisena, sillä heidän työmääränsä on ollut

täysin sama, ellei jopa suurempi, kuin ulkopuolisessa palkkatyössä käyvällä henkilöllä. Myös pitkäaikaistyöttömillä sekä ikänsä osa-aika- tai pätkätoita tehneillä työeläkekertymä jää usein hyvin pieneksi. (Suomen eläkejärjestelmä. 2007.)

Kansaneläke on usein työeläkettä selvästi pienempi, ja sitä maksetaan vain, jos henkilön työeläkekertymä on hyvin pieni tai täysin olematon. Tällöin henkilöllä on oikeus täyteen kansaneläkkeeseen tai ainakin osaan siitä. (Kenelle kansaneläkettä. 2011.)

Kansaneläkkeen täysi määrä vuonna 2012 on 608,63 euroa kuukaudessa, mutta parisuhteessa eläminen alentaa sen määrää 539,85 euroon. Tämä on suhteellisen vähän, sillä saadakseen täyttä kansaneläkettä saa eläkeläisellä olla työeläkettä kertyneenä korkeintaan 53,70 euroa kuukaudessa. Monien pelkällä kansaneläkkeellä elävien vanhuksien täytyy kuitenkin nostaa kansaneläkkeen lisäksi jotain muutakin sosiaalitukea, jotta heidän olisi mahdollista selvitä tavallisista laskuista tai vaikkapa monelle vanhuk- selle tarpeellisen hoitokodin maksuista. (Kansaneläkkeen määrä. 2011.)

Kaikki Suomessa asuvat henkilöt ovat oikeutettuja saamaan Kansaneläkelaitoksen kus- tantamaa ja lakisääteistä vanhuuseläkettä, joka on kansaneläkkeen yksi muoto. Vanhuuseläkettä ovat oikeutettuja saamaan kaikki Suomessa vähintään kolme vuotta asu- neet eläkeiän, 65 vuotta, saavuttaneet henkilöt. Vanhuuseläkettä saa siis silloinkin, kun henkilö ei koskaan ollut ansiotyössä. (Vanhuuseläke. 2010.)

Vanhuuseläkettä on mahdollista hakea jo 62-vuotiaana, mutta tämä niin sanottu var- hennettu vanhuuseläke pienentää saatavaa vanhuuseläkettä 0,4 prosenttia kaikilta niiltä kuukausilta, joilta henkilö nostaa varhennettua vanhuuseläkettä ennen varsinaista lakisääteistä eläkeikänsä. Mielestäni tätä voidaankin pitää erittäin hyvänä kannustime- na työssäkäynnin pidentämiseen täyteen eläkeikään asti, sillä mikäli vanhuuseläkkeen noston aloittamista aikaistetaan ja tämän vuoksi saatava eläke pienenee prosentuaali- sesti koko ajan, ei sen määrä koskaan kasva täyteen määrään. (Vanhuuseläke. 2010.)

Kansaneläkkeen nostoajankohdan alkua voidaan myös lykätä, jolloin eläkkeensaaja voi korottaa tulevaisuudessa saamansa eläkkeen määrää suunnilleen samalla periaatteella kuin eläkeiän aikaistamisessa. Jos siis henkilö työskentelee edelleen jo täytettyään 65 vuotta, kasvaa hänen tulevaisuudessa saamansa vanhuuseläke 0,6 prosenttia jokaiselta

eläkkeen noston aloittamista lykkäävältä kuukaudelta. Tästä seuraa, että mikäli henkilö on terve ja halukas jatkamaan työelämässä vielä muutaman vuoden ennen eläkkeelle siirtymistä, hän saa työskentelyn myötä lisäkorvausta hieman suurempien eläkkeiden kautta sitten, kun hän lopulta jää eläkkeelle. (Vanhuuseläke. 2010.)

Jos eläkkeensaaja on edelleen halukas jatkamaan työntekoa, hän voi myös tehdä ansiotyötä vanhuuseläkkeen saamisen lisäksi. Tämä vanhuuseläkkeen rinnalla tehty työ kartuttaa uutta eläkettä 1,5 prosenttia 68 ikävuoteen asti. Tämän jälkeen tehdystä työstä ei lisäeläkettä enää kartu. Tämän vanhuuseläkkeellä tehdyn työn lisäeläkkeen voi saada vasta henkilön täytettyä 68 vuotta. (Eläkeläiset voivat käydä töissä. 2010.)

2.2 Työeläke

Työntekijän eläkelaki määrittää, miten työeläkettä palkansaajalle kertyy ja kuka siihen on oikeutettu. Työntekijän eläkelain mukaan ansiotuloihin perustuvaa työeläkettä kertyy Suomessa lähes kaikki mahdollinen palkkatyö ja työnantajalla on aina velvollisuus vakuuttaa työntekijän työsuhde vapaasti valitsemassaan eläkevakuutusyhtiössä. Työnantajan vakuuttamisvelvollisuus alkaa aina seuraavassa kuussa, kun työntekijä on saavuttanut täysi-ikäisyyden, ja päättyy työntekijän täyttäessä 68 vuotta. Vakuutetulla työntekijällä on myös mahdollisuus jäädä vanhuuseläkkeelle jo 63–68 vuoden iässä. Kuitenkin mitä aikaisemmin henkilö jää pois ansiotyöstään ja siirtyy eläkkeelle, sitä vähemmän eläkettä hänelle ehtii karttua eläkkeelle siirtymiseen mennessä. (Työntekijän eläkelaki 2006, 4 luku 63 §, 70 §.)

Työeläkettä kertyy sitä enemmän, mitä vanhemmaksi palkansaaja tulee. Työeläkkeen kertyminen alkaa jokaisella henkilöllä 18 ikävuodesta, ja 53 vuoden ikään asti eläkkeenkarttumisprosentti on 1,5 palkansaajan vuosiansioista. Tämän jälkeen 63 ikävuoteen asti työeläkettä karttuu 1,9 prosenttia kunkin työssäolovuoden ansiotuloista ja tämän jälkeen jopa 4,3 prosenttia vuosiansioista 68 ikävuoteen asti. Henkilö voi halutessaan jatkaa työuraansa myös 68 vuoden jälkeenkin, jolloin hänen saamansa työeläkkeen määrä kasvaa 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolla hän pidentää työuraansa. Näin ollen, jos palkansaaja jaksaa olla töissä vielä 63 ikävuoden jälkeen, hän kerryttää sillä huomattavasti suurempaa eläkettä itselleen loppuelämää varten. (Ikä antaa bonusta eläkkeeseenkin.)

Työeläkkeen saaja voi myös aikaistaa eläkkeelle jäämistään niin, että lopettaa työnteon jo 62-vuotiaana. Työeläkkeen määrä luonnollisesti kuitenkin pienenee, jos vakuutettu jää eläkkeelle aikaisemmin. Tämä poikkeaa kansaeläkkeen vastaavasta tilanteesta siinä määrin, että työeläkkeessä eläkekertymästä vähennettävä summa on jonkin verran suurempi kuin kansaneläkkeessä. Jos palkansaaja jää varhennetulle eläkkeelle, pienennetään hänen työeläkettään 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä varhennetaan. Tämä vähennys lasketaan eläkkeestä, jonka palkansaaja on ehtinyt siihen mennessä ansaita. Varhennusvähennyksen tehtävänä on mahdollistaa eläkkeelle jääminen jo aiemmin, jos henkilön varat sen sallivat. (Työntekijän eläkelaki 2006, 3 luku 12 §.)

Mikäli vakuutettu haluaa kasvattaa työeläkkeensä määrää, hänellä on mahdollisuus jatkaa omalla päätöksellään työnteoa yli 68-vuotiaaksi. Jos henkilö jatkaa työnteoa edellä mainitun ajan yli, kasvaa hänen saamansa työeläkkeen määrä 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolla hän pidentää työuraansa. Tällä tavoin halutaan tukea ihmisten työnteoa mahdollisimman pitkään, kun eläkettä ei tarvitse maksaa niiltä muutamalta vuodelta, jolloin vielä työkykyinen ja hyvin työelämässä jaksava henkilö olisi jo oikeutettu nostamaan eläkettään. Tästä järjestelystä hyötyvät kaikki, sillä kun iäkkäämmät työntekijät ovat halukkaita edelleen pysymään työelämässä, kertyy valtiolle ja kunnille enemmän verotuloja ja samalla eläkekuluissa säästetään veronmaksajan jatketun työnteon myötä. Jatketusta työurasta on etua myös eläkevakuutusyhtiöille, kun niiden ei tarvitse maksaa palkansaajalle eläkettä täyttä aikaa. (Työntekijän eläkelaki 2006, 3 luku 12 §.)

Työuran lisäksi työeläkkeen määrään vaikuttaa elinaikakerroin, joka koskee kaikkia vuonna 1948 ja sen jälkeen syntyneitä henkilöitä. Koska ihmisten eliniän oletetaan pitenevän koko ajan, pyritään elinaikakertoimen avulla turvaamaan eläkkeiden maksamiseen käytettävien varojen riittävyys kaikille eläkkeensaajille. Esimerkiksi jos vuonna 1988 syntyneen palkansaajan lakisääteinen eläke on 1 000 euroa kuukaudessa ja hänen elinaikakertoimensa on 0,804, on lopullisen elinaikakertoimella alennetun eläkkeen määrä 804 euroa kuukaudessa. (Arvio elinaikakertoimen vaikutuksesta. 2011.

Työntekijän eläkelaki on tavallisten palkansaajien eläkelaki. Lakisääteistä eläkettä säädellään myös tiettyjen ammattiryhmien erityislaeissa. Näitä ovat muun muassa

maatalousyrittäjien eläkelaki MYEL ja yrittäjien eläkelaki YEL. Lisäksi valtion ja kuntien palveluksessa työskentelevillä henkilöillä on omat lakinsa, VaEL ja KuEL. (Työeläkkeen säätäminen. 2008.)

3 Eläkesäästämisen vaihtoehdot

3.1 Tilisäästäminen

3.1.1 Tilisäästäminen lyhyesti

Finanssialan keskusliiton vuonna 2011 tekemässä tutkimuksessa kävi ilmi, että säästö- ja sijoitustileille säästäminen on yhä edelleen suomalaisten keskuudessa suosituin säästämisen muoto. Reilulla kolmanneksella suomalaisista on säästöjä säästö- tai sijoitustilillä ja lisäksi noin neljänneksellä suomalaisista säästöjä käyttötillillä. Mielestäni oli erittäin mielenkiintoista huomata, että käyttötillille säästäminen on edelleen kasvattanut suosiotaan säästämisen muotona. (Säästäminen, luotonkäyttö ja maksaminen. 2011.)

Tilisäästäminen sopii kaikenikäisille ja sen suosio myös on melko tasaista nuorista vanhuksiin asti. Tilisäästäminen on myös erittäin turvallinen säästämismuoto, sillä tileille tehdyt säästöt ovat Suomen laissa pääomaturvattuja. Laissa määritetty talletussuoja nousi vuoden 2011 alussa 100 000 euroon. Tämä takaa sen, että vaikka pankki menisi konkurssiin, säästäjä saa rahansa takaisin aina vähintään 100 000 euroon asti. (Säästäminen, luotonkäyttö ja maksaminen. 2011.)

3.1.2 Inflaatio

Markkinataloudessa tavaroiden ja palvelujen hinnat muuttuvat jatkuvasti. Inflaatio tarkoittaa siis yleistä hintojen nousua ja sen mukanaan tuomaa rahan ostovoiman heikkenemistä. Toisin sanoen esimerkiksi säästöt menettävät arvoaan. (Mitä on inflaatio? 2010.)

Keskimääräistä hintojen nousua laskettaessa annetaan enemmän painoarvoa sellaisille tuotteille, joihin käytetään paljon rahaa, kuten esimerkiksi sähkөөn. Samalla tuotteen,

joihin käytetään vähemmän rahaa, kuten postimerkit tai sokeri, saavat selvästi vähemmän painoarvoa laskuissa. (Mitä on inflaatio? 2010.)

3.1.3 Tilisäästämisen verotus

Korkotulot ovat verotuksessa joko korkotulon lähdeveron alaisia korkoja tai pääomatuloina verotettavia korkoja. Korkotuloista lähdeveronalaisia korkoja ovat Suomesta saadut talletustilien korot sekä joukkolainojen korot. Lähdeveron alaisia korkoja ei lueta pääomatuloiksi. Lähdevero on niin sanottu lopullinen vero, toisin sanoen lähdeveronalaisia korkoja ei ilmoiteta veroilmoituksessa eikä niistä voi myöskään tehdä vero-vähennyksiä, kuten esimerkiksi vähentää tulonhankkimisesta aiheutuneita menoja. Koron maksaja, joka on yleensä pankki, perii lähdeveron samalla, kun korko maksetaan saajalle. (Sijoittajan vero-opas. 2011.)

3.1.4 Tilisäästämisen kulut

Perinteinen pankkitili on helppo tapa ylimääräisten rahojen säilyttämiseen ja sijoittamiseen. Käytännössä jokaisella suomalaisella on jonkinlainen pankkitili ja mahdolliset palvelumaksut siitä pitää maksaa sijoitti ylimääräiset rahansa minne tahansa. Käytännössä pankkitilille säästäminen ei maksa säästäjälle mitään. (Hämäläinen 2005, 16.)

Jos harkitsee säästöjensä tallettamista käyttötiliä korkeampikorkoiselle säästötilille tai määräaikaistilille, kannattaa tilinehtoihin tutustua huolella. Näissä ehdoissa on usein erilaisia ehtoja ja rajoituksia rahojen nostamiselle, ja esimerkiksi määräaikaistileille ei aina voi edes tallettaa lisää rahaa kesken sopimuskauden. Lisäksi määräaikaistalletusten lopettamisesta kesken sopimuskauden joutuu usein maksamaan lisämaksuja. (Hämäläinen 2005, 16.)

3.2 Vapaaehtoiset eläkevakuutukset

3.2.1 Eläkevakuutukset pähkinänkuoressa

Eläkevakuutuksen avulla on mahdollista parantaa lakisääteistä eläketurvaa, jonka Suomen eläkejärjestelmä jokaiselle ihmiselle tarjoaa. Eläkevakuutus sisältää määräaikaisen

eläkkeen sekä vapaaehtoisen kuolemanvaraturvan. Sen voi ottaa kuka tahansa täysi-ikäinen henkilö, ja niitä tarjoavat vakuutusyhtiöt. Vakuutuksesta saatavan eläkkeen suuruus määräytyy maksettujen vakuutusmaksujen ja niille kertyneiden tuottojen mukaan. (Op-eläkevakuutus. 2011.)

Eläkevakuutuksien tuotot riippuvat siitä, mihin maksetut rahat on sijoitettu. Säästäjä voi valita sijoituskohteiksi muun muassa sijoitusrahastoja, vakaan korkotuotto-osan tai jakaa säästöjä molempiin haluamassaan suhteessa. Näitä kohteita voivat olla esimerkiksi lyhyen tai pitkän koron rahastoja, osakerahastoja, toimialarahastoja tai yhdistelmärahastoja. Eläkesäästäjä voi siis koota eläkevakuutukseensa juuri haluamansa sijoituskokonaisuuden yhdistämällä sijoitussidonnaisen osan ja korkosidonnaisen osan haluamassaan suhteessa. (Op-eläkevakuutus. 2011.; Säästä omaan tahtiin. 2012.)

Vapaaehtoisia eläkevakuutuksia tarjoavat käytännössä kaikki yleisimmät suomalaiset pankit ja vakuutusyhtiöt. Tätä ei välttämättä palveluntarjoajien internet-sivuilta huomaa, koska nykyisin lähes kaikki yhtiöt ovat keskittyneet markkinoinnissaan PS-tileihin. Eläkevakuutuksia kyllä tarjotaan, kun asiakas osaa niitä kysyä pankin asiantuntijalta. (Leinonen 2011, 3.)

Vapaaehtoisessa eläkevakuutuksessa vakuutuksenottaja maksaa vakuutusmaksuja vakuutusyhtiölleen, joka sitten aikanaan palauttaa maksut sekä niille kertyneen tuoton henkilölle, tämän saavutettua eläkeiän. Eläkesäästäjä voi myös siirtää vuonna 2010 tai myöhemmin ottamansa eläkevakuutuksen toiseen vakuutusyhtiöön tai hän voi vaihtaa eläkevakuutuksen johonkin muuhun pitkäaikaissäästökohteeseen. Ennen vuotta 2012 otetun eläkevakuutuksen voi myös siirtää toiseen yhtiöön ilman veroseuraamuksia valtiolta, mutta vanhan palveluntarjoajan on annettava aina suostumuksensa tähän. (Leinonen 2011, 3.)

Pitkäaikaissäästämistilien markkinoille pääsyn jälkeen ihmiset ovat alkaneet enemmän vertailla eläkevakuutuksia ja niiden hintoja, kuluja sekä muita kustannuksia, sillä ne ovat yhä edelleen varsin korkeat verrattuna muihin tarjolla oleviin sijoitusmuotoihin. Se on osaltaan ohjannut palveluntarjoajia tarkastamaan hinnoitteluaan sekä itse tarjoamiinsa tuotteita, jotteivät asiakkaat siirtyisi kilpailijoille uusien ja parempien sijoitusvaihtoehtojen myötä. (Leinonen 2011, 3.)

Eläkevakuutusten myynti on vähentynyt viime vuosina merkittävästi. Kun eläkevakuutuksia vuonna 2008 myytiin 74 000 kappaletta, myytiin niitä vuonna 2010 enää vain 12 000 kappaletta. Pitkäaikaissäästämislain voimaantulon jälkeen vuonna 2010 pankit ovat alkaneet keskittyä eläkesäästämistuotteidensa markkinoinnissaan suurelta osin PS-tileihin ja näin ollen vanhat eläkevakuutukset ovat jääneet selvästi taka-alalle. (Leinonen 2011, 3.)

3.2.2 Eläkevakuutuksien verotus

Alimman eläkeiän on vanhoissa, ennen 18.9.2009 otetuissa, vakuutuksissa oltava vähintään 62 vuotta, jotta maksut voidaan vähentää verotuksessa. Vuonna 2009 syyskuussa Suomen hallitus teki päätöksen laajentaa verohyötyä koskemaan myös muita pitkäaikaissäästämisen muotoja, ja laajennus tuli voimaan vuoden 2010 alusta. (Sijoittajan vero-opas. 2011, 14.)

Alimman eläkeiän on vuonna 2010 voimaan tulleiden muutoksien jälkeen oltava 63 vuotta uusien eläkevakuutuksien osalta, jotta maksut voidaan vähentää verotuksessa. Verovähennyksen yläraja sekä uusissa, että vanhoissa eläkevakuutusmaksuissa on molemmissa 5000 euroa vuodessa. Vakuutusmaksu pyritään vähentämään ensisijaisesti pääomatuloista. Jos pääomatuloja ei kuitenkaan ole, niiden veroprosenttia vastaava osa vakuutusmaksuista vähennetään ns. alijäämähyvityksenä vakuutetun palkansaajan ansiotuloista perittävistä veroista. Jos vakuutetulla ei ole kuitenkaan ansiotuloja, hänen saama vähennyksensä voidaan siirtää myös hänen puolisolleen. (Sijoittajan vero-opas. 2011, 14 - 15.)

Vuonna 2010 mahdollinen vähennys on 28 prosenttia vakuutusmaksuista. Jos työnantaja on ottanut työntekijälleen vapaaehtoisin yksilöllisen eläkevakuutuksen ja maksanut siihen maksuja kuluvan vuoden aikana, vakuutetun henkilökohtaisen vakuutuksen verovähennysoikeus alenee puoleen eli 2500 euroon kyseiseltä vuodelta. (Sijoittajan vero-opas. 2011, 14 - 16.)

Vakuutussäästöille kertynyttä tuottoa ei veroteta vakuutuksen sisällä tapahtuvien sijoituskohteiden muutosten yhteydessä, oli kyseessä sitten vakuutussäästöjen siirto rahastosta toiseen tai siirto sijoitussidonnaisen osan ja korkotuotto-osan välillä. Aikanaan

saatava eläke on aina veronalaista tuloa. Maksettava eläke lasketaan pääomatuloksi, ja siitä peritään kulloinkin voimassa olevan pääomatuloveroprosentin mukainen vero. Vuonna 2011 pääomatuloveroprosentti oli 28 prosenttia. (Op-eläkevakuutuksen tuoteseloste. 2011.)

3.3 Pitkäaikaissäästämistilit

3.3.1 Laki pitkäaikaissäästämisestä

Vuoden 2010 alusta voimaan tulleen uuden pitkäaikaissäästämistä koskevan lain juuret ovat lähtöisin jo vuodelta 2002, jolloin valtioneuvoston toimesta asetettiin erityinen Siva-työryhmä, jonka tehtävä oli pohtia lainsäädäntötarvetta, joka koski Suomessa tarjottavien henki-, sijoitus- ja säästövakuutusten välisten kilpailuedellytysten tasapuolisuuden varmistamista. Siva-työryhmä päätti työnsä 10.12.2003 ja jätti muistionsa silloiselle terveysministerille Sinikka Mönkäreelle sekä toiselle valtiovarainministerille Ulla-Maj Wideroosille. Työryhmän ehdotus on pääkohdiltaan identtinen vuoden 2010 alusta voimaan astuneen uuden PS-lain kanssa. (Yksityiskohtaiset yhteenvedot Siva-työryhmän ehdotuksista annetuista lausunnoista. 2004.

Eduskunta hyväksyi syyskuussa 2009 siis uuden lain, joka laajentaa suomalaisten palansaajien eläkesäästämisen vaihtoehtoja. Uuden PS-lain säätämisellä valtio loi kansalaisille uuden vapaaehtoisen eläkesäästämisen vaihtoehdon jo aikaisemmin käytössä olleen eläkevakuutuksen rinnalle täydentämään suomalaisten eläketurvaa. Valtion tarjoamalla verotuella ja säästövarojen tarkoilla takaisinmaksuehdoilla korostetaan pitkäaikaissäästämisen luonnetta nimenomaan eläkejärjestelynä. Uusia PS-säästösopimuksia saavat tarjota talletuspankit, sijoituspalveluyritykset ja rahastoyhtiöt sekä niihin rinnastettavat ulkomaiset palveluntarjoajat, jotka toimivat Suomessa. (Eduskunta 2009.)

Säästäjän PS-tililleen tekemät talletukset ovat verotuksessa vähennyskelpoisia samoin edellytyksin kuin vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksut. Asiakkaalla on oikeus irtisanoa säästösopimuksensa sekä vaihtaa palveluntarjoajaansa ja siirtää säästämissopimuksellaan kerryttämänsä varat uudelle palveluntarjoajalle. Tämän on katsottu edistävän kilpailua ja vaikuttavan siihen, että palveluntarjoajien asiakkailtaan perimät maksut

pysyvät kohtuullisina. Säästetyt varat kuuluvat Suomen lain mukaisen talletussuojan piiriin. (Eduskunta 2009.)

3.3.2 Pitkäaikaissäästämis- eli PS-sopimus

Pitkäaikaissäästämissopimuksia koskevan lakiuudistuksen myötä eläkesäästämismarkkinat laajenivat ja kuluttajille tuli paljon enemmän tarjontaa ja vaihtoehtoja erilaisten säästötuotteiden myötä. Säästösopimuksen voi tehdä pankin, rahastoyhtiön tai jonkin sijoituspalveluyrityksen kanssa, ja sen voi tehdä ainoastaan yksityishenkilö. Sijoitusso-
pimuksessa määritellään sijoituskohteet, sijoitusstrategia ja sijoitusten riskitaso, jota on noudatettava. Mahdolliset sijoituskohteet on määrätty laissa, ja niitä ovat esimerkiksi sijoitusrahastot, pörssiosakkeet, joukkovelkakirjalainat ja pankkitilit. Näin ollen esimerkiksi pörssiin listaamattomiin yrityksiin tai vaikkapa kiinteistöön sijoittaminen ei ole lain puitteissa mahdollista. (Ylönen 2011, 6.)

Säästämissopimuksen tarkoituksena on, että säästäjä perustaa säästämistilin, johon tekee rahasuorituksia. Nämä varat palveluntarjoaja sijoittaa edelleen säästämissopimuksen ja siinä sovitun sijoitusstrategian mukaisesti edellä mainittuihin kohteisiin. Näin ollen kaikki maksuliikenne hoidetaan pankkitilin kautta, jota hallinnoi talletuspankki. Mikäli palveluntarjoaja on yritys tai rahastoyhtiö, jolla ei itsellään ole talletustilejä, se ottaa vastaan asiakkaan rahat säästämistilille jossakin talletuspankissa. Säästäjällä esimerkiksi jo olemassa olevia arvopapereita ei voida ottaa säästämissopimuksen piiriin, sillä säästämissopimuksen nojalla voidaan vastaanottaa vain rahavaroja. (Ossa 2010, 365.)

Pitkäaikaissäästämistileillä on monia varsin hyviä etuja eläkevakuutuksiin verrattuna, sillä PS-tilille säästävä henkilö voi siirtää säästönsä kerran vuodessa yhtiöstä toiseen löydettyään paremman ja tuottoisamman vaihtoehdon ilman, että siitä koituu minkäänlaisia veroseuraamuksia säästäjälle. Kuitenkaan niitä kuluja, jotka palveluntarjoajat itse siirrosta perivät, ei ole määritelty. Tämän vuoksi säästäjän tulee tarkistaa myös tämä vaihtoehto sopimusehdoista säästämissopimusta tehdessään. (Säästäminen PS-tilille. 2010.)

Sen lisäksi, että säästäjä voi siirtää säästönsä yhtiöstä toiseen, hänellä on mahdollisuus vaihtaa varojaan toiseen kohteeseen PS-tilinsä sisällä. Varat tulee kuitenkin vaihtaa sopimusehtojen ja henkilön säästämisstrategian mukaisesti. Näin ollen säästäjälle jää suuri vastuu kohteiden valinnasta. Lisäksi tulee myös huomata, että mikäli säästäjä sijoittaa varansa ulkomaisiin arvopapereihin, ei näitä sijoituksia huomioida Suomen verotuksessa lainkaan. Tämä johtuu siitä, että näistä ulkomaisista tuotoista säästäjä voi joutua maksamaan lähdeveroa ulkomaille. (Ylönen 2011, 7–8.)

Monet sijoittajat ja sellaiset henkilöt, jotka ovat valmiita ottamaan hieman riskiä, valitsevat luultavasti mieluummin PS-tilin kuin eläkevakuutuksen. PS-tilien avulla säästäjä voi paremmin itse osallistua sijoittamiseen, kun sijoituskohteiden vaihto on helpompaa ilman kohtuuttomia kustannuksia. Molemmissa vaihtoehdoissa tosin varat ovat sidottuna valittuun säästämismuotoon, sillä kumpaakaan ei voi nostaa ennen eläkeikää, muutamaa poikkeustilannetta lukuun ottamatta. (Säästäminen PS-tilille. 2010.)

3.3.3 Pitkäaikaissäästämisen verokohtelu

PS-tilillä kertyneitä voittoja ja osinkoja ei veroteta lainkaan säästöaikana, vaan veroja maksetaan vasta silloin, kun säästäjä alkaa nostaa PS-tilille kertyneitä varoja. Tätä mallia kutsutaan EET-malliksi, joka on käytössä lähes kaikissa teollisuusmaissa. Verot säästäjä maksaa nostamistaan eristä pääomatuloveroprosentin mukaan, joka vuonna 2011 oli 28 prosenttia. (Poikonen & Silvola 2010, 74.)

Esimerkkinä käytän Poikolan ja Silvolan käyttämää esitystä EET-mallin verotuksesta. Oletetaan, että säästäjä laittaa PS-tilille säästöön 300 euroa, joista hän saa säästämisvuonna 84 euron suuruisen verohyödyn. Toisin sanoen säästäjä on itse laittanut säästöön vain 216 euroa ja loput säästösummasta, eli 84 euroa, ovat verolainaa säästöajaksi valtiolta. Seuraavaksi oletetaan säästöille kertyneen tuottoa säästöä niin, että pääoman määrä on kaksinkertaistunut 600 euroon. Tämä säästetty pääoma on kokonaan veronalaista tuloa, joten siitä maksetaan 28 prosentin pääomaveron mukaan 168 euroa pääomaveroa. Lopullinen tuotto säästöille on siis 600–168 euroa eli 432 euroa, josta säästäjän oma osuus on 216 euroa ja loput sille kertynyttä tuottoa 216 euroa. Lisäksi veroa maksetaan 168 euroa, eli 84 euron suuruinen verolaina sekä sen tuotto 84 euroa. Näin ollen säästäjän oma pääoma sekä sille kertynyt tuotto maksetaan vero-

vapaasti. ”Yhteiskunnan antaman verotuen lopullinen arvo on noin 60,50 euroa, mikä vastaa sitä määrää, joka jää säästäjän oman pääoman tuotosta verottamatta.” (Poikonen & Silvola 2010, 75.)

3.3.4 Pitkäaikaissäästäjän riskit

Sidottu säästämismuoto aiheuttaa eläkesäästäjälle useita eri riskejä, sillä esimerkiksi lakisääteinen eläkeikä sekä pääomatuloveroprosentti saattavat muuttua säästöaikana ja myös säästöjä pois nostettaessa. PS-tilin avausta harkitsevan on syytä tarkastella ja tutkia eri palveluntarjoajien palvelutarjontaa, säästösopimusta ja säästämisestä aiheutuvia kustannuksia, sillä palveluntarjoajilla on erittäin suuriakin eroja kustannuksissaan ja tarjoamissaan säästämismahdollisuuksissa. PS-säästäjän ensimmäinen tehtävä onkin tutustua huolellisesti ainakin muutamaaan palveluntarjoajaan, koska palveluntarjoajan vaihtaminen myöhemmin saattaa tulla säästäjälle melkoisen kalliiksi. (Hämäläinen 2003, 102–103.)

PS-säästäjä kohtaa monenlaisia riskejä sen mukaan, mihin sijoituskohteisiin hän päättää sijoittaa. Tyypillisimmät PS-säästäjän kohtaamat riskit ovat poliittinen riski, inflaatoriski ja verotusriski. Poliittinen riski on esimerkiksi se, että kansanedustajat nostaisivat eläkkeen alkamisikää, jolloin säästetyt varat olisivat sidottuina entistä pidemmän ajan. Verotusriski liittyy niin ikään poliittiseen riskiin, sillä eduskunta päättää Suomessa pääomatuloverotuksen kohtelusta. Näihin riskeihin säästäjällä ei juuri ole vaikutusmahdollisuuksia, mutta muita tyypillisiä sijoitukseen liittyviä riskejä voi helposti vähentää esimerkiksi hajauttamalla ja ajoittamalla säästöjään. Säästöjä myös hajautetaan automaattisesti joissakin sijoituskohteissa, kuten esimerkiksi sijoitusrahastoissa. (Hämäläinen 2003, 102–103.)

4 Pitkäaikaissäästämisen ja eläkevakuutuksien erot

Eläkevakuutuksissa ja pitkäaikaissäästämissopimuksissa on muutamia perustavanlaatuisia yhtäläisyyksiä, kuten verovähennyksen suuruus, mutta myös selviä eroja. Niiden perusteella säästäjä yleensä tekee päätöksensä säästökohteestaan.

Mielestäni kenties suurin ero vapaaehtoisen eläkevakuutuksen ja PS-sopimuksen välillä on sijoitusvalikoiman laajuus ja muokattavuus. PS-sopimuksen joustavuus ja muokattavuus tekee siitä huomattavasti eläkevakuutusta kiinnostavamman vaihtoehdon aktiiviselle ja aikaansa seuraavalle eläkesäästäjälle, joka haluaa itse aina määrittää sijoituskohteensa sekä riskin, jonka on valmis ottamaan säästöjensä sijoittamisessa. Kuvioissa 1 ja 2 olen kerännyt molempien säästämistuotteiden keskeisimmät ominaisuudet, joita vertaamalla eroavaisuudet ja yhtäläisyydet voi huomata helposti.

ELÄKEVAKUUTUS
<ul style="list-style-type: none"> • Verovähennys korkeintaan 1 400 € vuodessa. • Maksettavat eläke-erät ovat kokonaisuudessaan veronalaista pääomatuloa. • Eläkevakuutuksen voi ottaa heti, kun on täysi-ikäinen tai kun on säännölliset tulot. • Pohjana on asiantuntijan kanssa laadittu sijoitussuunnitelma. • Tarjolla on valmiiksi valittu ja rajattu valikoima sijoituskohteita. <ul style="list-style-type: none"> ○ Useimmiten palveluntarjoajilta löytyy omat vaihtoehdot niin turvallisuu- denhakukselle kuin myös tuottohakukselle säästäjälle. • Sopii henkilölle, joka ei ole tutustunut aikaisemmin sijoittamiseen. <ul style="list-style-type: none"> ○ Eläkevakuutuksen valitseva säästäjä luottaa itsensä sijasta mieluummin asiantuntijoihin. • Eläkevakuutuksien vakuutusmaksut ovat vähennyskelpoisia myös silloin, jos vakuutus on otettu Suomen sijasta jossain muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Kuvio 1. Eläkevakuutuksen keskeiset ominaisuudet.

PS-SOPIMUS
<ul style="list-style-type: none"> • Verovähennys on korkeintaan 1 400 € vuodessa. • Säästäjälle maksettavat eläke-erät ovat kokonaisuudessaan veronalaista pääomatuloa. • PS-sopimuksen voi tehdä heti, kun on täysi-ikäinen tai saa säännöllisiä tuloja. • Prosessin voi aloittaa tekemällä sijoitussuunnitelman joko itse tai asiantuntijan kanssa. • Sijoitustuotteita on tarjolla monipuolinen valikoima. <ul style="list-style-type: none"> ○ Säästäjä voi valita juuri itselleen sopivimmat sijoituskohteet. • Sopii henkilölle, joka haluaa tehdä kaikki sijoituspäätökset itse ja myös muuttaa niitä halutessaan. • Vakuutusmaksut ovat vähennyskelpoisia vain, jos PS-sopimus on tehty suomalaisen palveluntarjoajan kanssa.

Kuvio 2. PS-sopimuksen keskeiset ominaisuudet.

Eläkevakuutus puolestaan sopii mielestäni parhaiten turvallisuudenhakuiselle sijoittajalle, joka ei halua olla koko ajan seuraamassa sijoitustensa tai maailman talouden tilannetta. Hän voi olla ensikertalainen, jolla ei ole ennestään minkäänlaista kokemusta sijoitusmarkkinoista ja sijoittamisesta. Eläkevakuutuksen valitsevat henkilöt haluavat välttää menettämästä eläkesäästöjään huonojen sijoituspäätösten takia. Toisin sanoen eläkevakuutuksen valitseva säästäjä haluaa, että joku muu häntä itseään ammattitaitoisempi henkilö huolehtii hänen säästöistään. Näin säästäjän ei itse tarvitse olla koko ajan seuraamassa sijoitustensa tilannetta ja tehdä muutoksia sijoituksiinsa. Eläkevakuutuksen valitseva säästäjä ei siis etsi suurinta tuottoa rahoilleen vaan haluaa maltillista ja ehkä jopa hidastakin arvonnousua.

5 Tilisäästämisen vertailu

Säästötilien vertailuun olen käyttänyt OP-Pohjolan, Sampo Pankin ja S-pankin määräaikaistilejä. Valitsin juuri nämä pankit vertailuun, koska S-pankkia lukuun ottamatta ne kuuluvat Suomen suurimpiin pankkeihin ja minulla on myös henkilökohtaisia kokemuk-

sia kaikista pankeista. Valitsemiltani pankeilta löytyi myös kattava valikoima erilaisia säästötilejä, joista oli helppo valita vertailuun parhaiten soveltuvat.

Kaikki valitsemani pankit tarjoavat useita eri säästötilejä, jotka eroavat selkeästi toisistaan. Kaikilta löytyy perinteinen määräaikaistili, jonka peruskorko on yleensä parhain kaikista eri tileistä. Talletetut rahat ovat sidottuja määräaikaistilille koko sovitun talletusajan eikä niitä pysty nostamaan sieltä pois kesken kaiken. Määräaikaistilin korko on koko talletusajan sama, vaikka korot markkinoilla nousisivat tai laskisivat paljon. Nykyisin erilaiset niin sanotut tavoitesäästötilit ovat yleistyneet pankkien tilitarjonnassa. Niitä markkinoidaan hyvänä keinona säästää isoja hankintoja varten ja niille myös tarjotaan selvästi korkeampaa lisäkorkoa jos rahoja ei nosta säästöaikana tililtä.

Vertailulaskelmissani käytin talletussummana 5 000 euroa, joka oli esimerkiksi Sampo Pankin määräaikaistilin vähimmäistalletus. Talletusajana käytin kolmea vuotta, joka taas oli OP-Pohjolan enimmäistalletusaika. Tosin talletusajasta voi aina neuvotella pidemmän varmasti jokaisessa pankissa; itse olen siihen ainakin pystynyt OP-Pohjolassa ja Sampo Pankissa.

5.1 OP-Pohjola

OP-Pohjolan määräaikaistilille sai vertailun alhaisimman tuoton kolmelta vuodelta. Tuotto kolmelta vuodelta kiinteällä 1,100 prosentin korolla oli 166,82 euroa. Pankkien talletuksille maksamat korot ovat aina lähdeveronalaista korkotuloa, joten pankit vähentävät lähdeveron aina kertyneestä korosta ennen kuin korot vuosittain maksetaan tilinomistajalle. Toisin sanoen OP-Pohjolan määräaikaistili tuottaa tilinomistajalle kolmen vuoden aikana lähdeveron jälkeen 116,77 euroa, kuten taulukosta 1 voidaan nähdä.

Taulukko 1. OP-Pohjolan 3 vuoden määräaikaistalletuksen korkotuotot.

Tilin tiedot	
Talletuksen määrä	5 000 €
Talletuksen avauspäivä	19.4.2012
Talletuksen eräpäivä	20.4.2015
Talletuskorko	1,100 %
Tuotto	
Korkotuotto 1. vuotena	55,00 €
Korkotuotto 2. vuotena	55,60 €
Korkotuotto 3. vuotena	56,22 €
Korkotuotto yhteensä	166,82 €
Korkotuotto lähdeveron jälkeen	116,77 €

5.2 Sampo Pankki

Sampopankin määräaikaistili sijoittui vertailun keskelle. Sampo tarjoaa määräaikaistililleen 5 000 euron talletukselle kolmeksi vuodeksi 1,140 prosentin koron. Tämä on vain 0,04 % korkeampi kuin OP-Pohjolan tarjoama korko, mutta silti korkotuotot kasvavat jo lähes kymmenellä eurolla. Tämä ei kuulosta vielä suurelta, mutta säästösumman kasvaessa myös korkotuotot alkavat kuulostamaan suuremmilta.

Taulukko 2. Sampo Pankin 3 vuoden määräaikaistalletuksen korkotuotot.

Tilin tiedot	
Talletuksen määrä	5 000 €
Talletuksen avauspäivä	19.4.2012
Talletuksen eräpäivä	19.4.2015
Talletuskorko	1,140 %
Tuotto	
Korkotuotto 1. vuotena	57,00 €
Korkotuotto 2. vuotena	57,65 €
Korkotuotto 3. vuotena	58,32 €
Korkotuotto yhteensä	172,97 €
Korkotuotto lähdeveron jälkeen	121,08 €

5.3 S-pankki

S-pankin määräaikaistili antoi vertailun parhaan tuoton sijoitetulle summalle. Sen tarjoama 1,530 prosentin korko oli selvästi kolmikon korkein. Vertailuaikana säästetty summa on huomattavasti suurempi kuin seuraavaksi vertailussa sijoittuneella Sampo-

pankilla. S-pankin selkeästi korkeampi korko selittyy ainakin osittain sillä, että se on melko uusi pankki ja se vielä hankkii asiakkaita vanhempia pankkeja selvästi aggressiivisemmin.

Taulukko 3. S-pankin 3 vuoden määräaikaistalletuksen korkotuotot.

Tilin tiedot	
Talletuksen määrä	5 000 €
Talletuksen avauspäivä	19.4.2012
Talletuksen eräpäivä	19.4.2015
Talletuskorko	1,530 %
Tuotto	
Korkotuotto 1. vuotena	76,50 €
Korkotuotto 2. vuotena	77,70 €
Korkotuotto 3. vuotena	78,86 €
Korkotuotto yhteensä	233,06 €
Korkotuotto lähdeveron jälkeen	163,14 €

5.4 Yhteenveto määräaikaistilien vertailusta

Viime vuosina talouden taantuma on painanut korot erittäin alhaisiksi eivätkä ne todennäköisesti ole sieltä ihan heti nousemassa. Korkojen ollessa alhaalla tilisäästäminen on menettänyt mielestäni ainakin jonkin verran suosiotaan, kun korkojen ollessa alhaalla inflaatio on noussut ja samalla syönyt ihmisten pankkitalletuksia. Monet ihmiset ovatkin hakeneet parempia tuottoja muualta. Siitä ei kuitenkaan päästä mihinkään, että pankkien määräaikaistilit ovat erittäin turvallinen ja varma tapa laittaa ylimääräiset rahansa säästöön tulevaisuutta varten.

6 Eläkevakuutus tuotteiden vertailua

6.1 Vertailun taustoja

Päätin valita vertailukohteikseni Nordean ja OP-Pohjolan tarjoamat eläkevakuutukset. Muilla pankeilla ja vakuutusyhtiöillä ei ole tarjolla vertailukelpoisia eläkelaskureita tai ne eivät tarjoa eläkevakuutuksia ollenkaan internet sivuillaan. Vertailuissani olen käyttänyt kolmea eri ikää ja palkkatasoa. Tarkoitukseni on taulukoiden ja kuvaajien avulla esittää

helposti ymmärrettävästi miten säästösumman suuruus ja ikä, jolloin säästäminen aloitettiin, vaikuttavat tulevaisuudessa saatavan lisäeläkkeen suuruuteen.

Ikäryhmiksi valitsin 23, 26 ja 30 vuotta. Olen laskelmissa muutellut iän lisäksi myös henkilön kuukausipalkan suuruutta. Kuukausipalkka tosin vaikuttaa laskelmissa suoraan enimmäkseen vain lakisääteisen eläkkeen suuruuteen. Tietysti realistisesti ajateltuna mitä isommat ansiotulot, sitä enemmän henkilö voi säästää joka kuukausi, mikä sitten luonnollisesti vaikuttaa vapaaehtoisten eläkesäästöjen määrään. Käytin vertailuissani myös muutamia eri säästösummia, jotta saisin tuotua esille säästöajan lisäksi myös kuukausittaisen säästösumman vaikutuksen lisäeläkkeen suuruuteen.

Laskureiden erilaisuuden vuoksi kaikkiin laskureihin ei saanut syötettyä ihan samoja säästösummia, mutta vaihtelu oli korkeintaan 2 euroa ja molemmissa laskureissa sai kuitenkin saman ikäisellä henkilöllä käytettyä samaa säästösummaa. Näin ollen vertailu virhemarginaali ei pääse kasvamaan kovinkaan suureksi.

Oletuksenani kaikissa vertailuissani on, että säästäjä aloittaa eläkesäästöjensä noston 63-vuotiaana ja nostaa varoja 17 vuoden ajan. Olisin toivonut voivani käyttää korkeampaa eläkeikää, esimerkiksi 65 vuotta. OP-Pohjolan laskurissa lakisääteisen eläkkeen noston aloitusikä on oletuksena 63 vuotta, eikä sitä pysty muuttamaan. Tämä on mielestäni aika huono ominaisuus nykyisin eläkelaskurissa, kun ihmisiltä odotetaan koko ajan pidempiä työuria ja ihmiset myös itse haluavat tehdä töitä pidempään. On mielestäni melko todennäköistä, että lakisääteistä eläkeikää tullaan lähivuosina nostamaan. Näin ollen palveluntarjoajien eläkelaskureiden avulla ei aina voida saada täysin itselle sopivia tuloksia, ellei niiden tietoja pääse muuttamaan vapaammin.

Lisäksi Nordean laskurissa ei voinut itse valita vakuutukseen liittyvää riskiä, vaan se oli oletuksena 5 %. Onneksi OP-Pohjolan laskurissa riskin pystyi itse määrittelemään, joten tämä Nordean laskurin ongelma ei ollut haitaksi vertailuja tehtäessä. Vertailuissa ei tosin voinut ottaa niitä henkilöitä huomioon, jotka ovat valmiita ja halukkaita hakemaan sijoituksilleen ja säästöilleen korkeampaa tuottoa isomman riskin kautta, jonka avulla asiakas voi arvioida riskiä, jonka on valmis ottamaan suuremman tuoton toivossa. Parhaimmat ja tarkimmat tiedot laskureiden takaa saa vain menemällä palveluntarjoajan konttoriin neuvottelemaan asiantuntijan kanssa.

6.2 Kahden eri palveluntarjoajan eläkelaskureilla tehdyt vertailut

6.2.1 Vertailu 1

Ensimmäisessä vertailussa ovat siis mukana 23-, 26- ja 30-vuotiaat henkilöt, joilla kaikilla on samat, 2200 euron kuukausiansiot. Taulukkoon 4 on koottu vertailun säästäjä-profiili. Säästäjien kuukausittain sijoittama summa on 55-57 euroa laskurista riippuen. Nordean laskurissa säästösummaa ei saa säädettyä euron tarkkuudella, mutta säästösummat ovat kuitenkin molempien pankkien laskureissa samat jokaisessa ikäryhmässä. Näin ollen kahden euron vaihtelu säästösumman suuruudessa ei vääristä liikaa vertailun tuloksia.

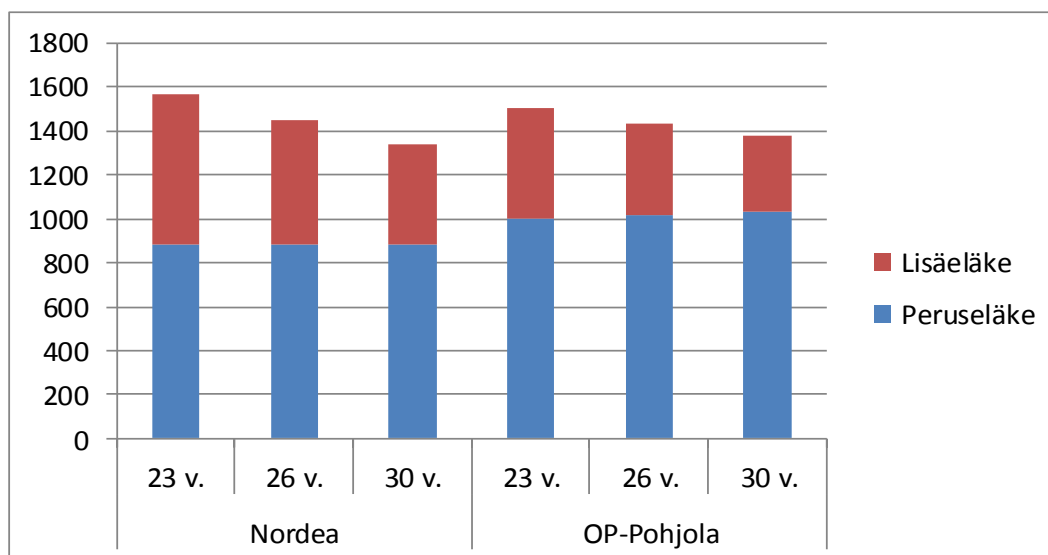
Kaikki henkilöt säästävät saman kuukausittaisen summan koko työuransa ajan. Taulukossa 5 näkyy molempien palveluntarjoajien laskureiden näillä tiedoilla antamat eläkelaskelmat. Lisäksi olen havainnollistanut perus- ja lisäeläkkeen suhdetta kokonaiseläkkeestä kuviossa 3.

Taulukko 4. Säästäjien profiilit vertailussa 1.

Kuukausipalkka (Brutto)	2200
Eläkeikä	63 v.
Työvuosia jäljellä	33-40 v.
Tuotto-olettama	5 %
Sijoitus/kk	55-57
Sijoitus/vuosi	672-684

Taulukko 5. Kokonaiseläkkeen muodostuminen vertailussa 1.

	Nordea			OP-Pohjola		
	23 v.	26 v.	30 v.	23 v.	26 v.	30 v.
Säästösumma/kk	56	55	57	56	55	57
Säästösumma/v.	672	660	684	672	660	672
Lakisääteinen eläke	880	880	880	1002	1014	1031
Lisäeläke	688	572	458	503	420	347
Eläke yhteensä/kk	1568	1452	1338	1505	1434	1378

Kuvio 3. Eläkevakuutuksella kasvatetun kokonaiseläkkeen muodostuminen, sijoitus 55-57 €/kk. Eläkelaskurit Nordea ja OP-Pohjola.

6.2.2 Vertailu 2

Vertailussa 2 käyttämäni henkilöiden iät ja kuukausittaiset ansiotulot ovat samat kuin ensimmäisessä vertailussa. Muutoksena edelliseen vertailuun olen nostanut kuukausittain maksettavan säästösumman suuruuden 85-87 euroon. Taulukkoon 6 on koottu vertailun säästäjäprofiili. Ensimmäisen ja tämän toisen vertailun avulla tarkoitukseni on tuoda esille miten paljon jo pari kymmentä euroa suurempi säästösumma vaikuttaa tulevaisuudessa maksettavaan lisäeläkkeeseen.

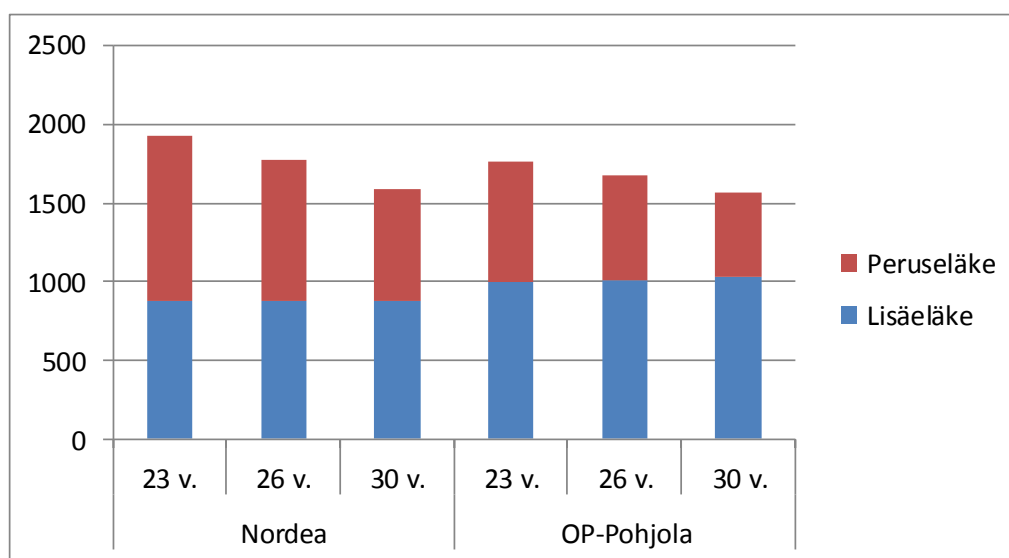
Taulukkoon 7 nähdään miten kokonaiseläke muodostuu eri palveluntarjoajien eläkevakuutuksilla. Lisäksi olen havainnollistanut lisä- ja peruseläkkeen suhdetta kokonaiseläkkeestä kuviossa 4.

Taulukko 6. Säästäjien profiilit vertailussa 2.

Kuukausipalkka (Brutto)	2200
Eläkeikä	63 v.
Työvuosia jäljellä	33-40 v.
Tuotto-olettama	5 %
Sijoitus/kk	85-87
Sijoitus/vuosi	1020-1044

Taulukko 7. Kokonaiseläkkeen muodostuminen vertailussa 2.

	Nordea			OP-Pohjola		
	23 v.	26 v.	30 v.	23 v.	26 v.	30 v.
Säästösumma/kk	85	86	87	85	86	87
Säästösumma/vuosi	1020	1032	1044	1020	1032	1044
Lakisääteinen eläke	880	880	880	1002	1014	1031
Lisäeläke	1048	890	703	764	657	530
Eläke yhteensä/kk	1928	1770	1583	1766	1671	1561

Kuvio 4. Eläkevakuutuksella kasvatetun kokonaiseläkkeen muodostuminen, sijoitus 85-87 €/kk. Eläkelaskurit Nordea ja OP-Pohjola.

6.2.3 Vertailu 3

Vertailussa 3 henkilön kuukausittaiset ansiotulot ovat kasvaneet 2 500 euroon, kuukausittaisen säästösumman laskiessa muutamalla eurolla edellisestä vertailusta. Taulukkoon 8 on koottu säästäjäprofilin tiedot. Taulukkoon 9 olen koonnut tiedot eri-ikäisten säästäjien kokonaiseläkkeen muodostumisesta. Lisäksi olen vielä kuviossa 5 havainnollistanut perus- ja lisäeläkkeen suhteita säästäjän kokonaiseläkkeestä.

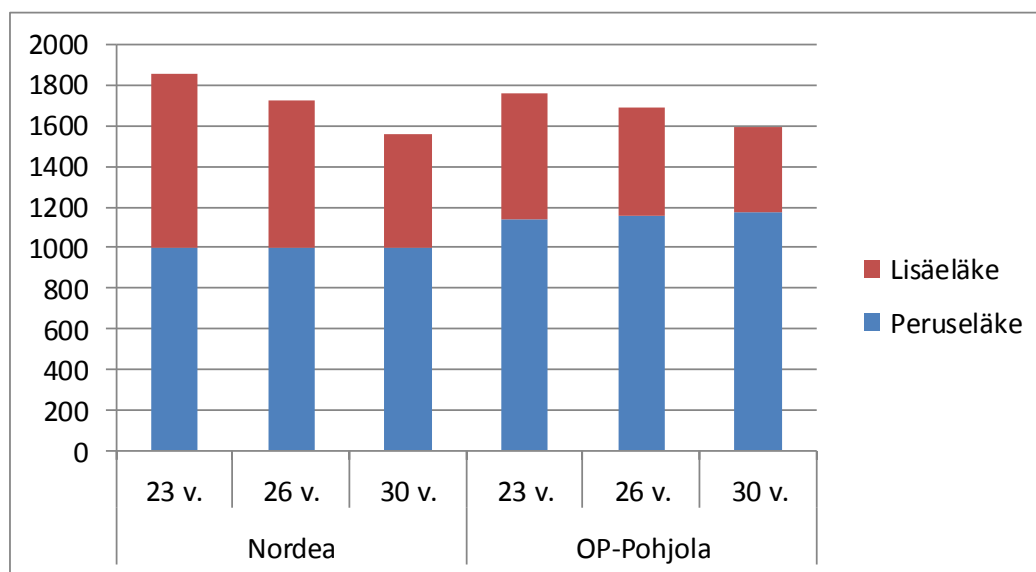
Tässä vertailussa nähdään millainen vaikutus kuukausitulojen muutaman sadan euron kasvulla tulevaisuuden kokonaiseläkkeen määrään. Lisäeläkkeen määrään ansiotulojen kasvu ei periaatteessa vaikuta millään tavalla. Toisaalta isompien tulojen avulla säästäjä voi nostaa kuukausittaista säästösummaansa ja näin ollen kasvattaa myös lisäeläkkeensä määrää.

Taulukko 8. Säästäjän profili vertailussa 3.

Kuukausipalkka (Brutto)	2500
Eläkeikä	63 v.
Työvuosia jäljellä	33-40 v.
Tuotto-olettama	5 %
Sijoitus/kk	69-70 €
Sijoitus/vuosi	828-840 €

Taulukko 9. Kokonaiseläkkeen muodostuminen vertailussa 3.

	Nordea			OP-Pohjola		
	23 v.	26 v.	30 v.	23 v.	26 v.	30 v.
Säästösumma/kk	69	70	69	69	70	69
Säästösumma/v.	828	840	828	828	840	828
Lakisääteinen eläke	1000	1000	1000	1139	1153	1171
Lisäeläke	856	723	555	620	534	420
Eläke yhteensä/kk	1856	1723	1555	1759	1687	1591

Kuvio 5. Eläkevakuutuksella kasvatetun kokonaiseläkkeen muodostuminen, sijoitus 69-70 €/kk. Eläkelaskurit Nordea ja OP-Pohjola.

6.2.4 Vertailu 4

Vertailussa 4 säästäjän tulot kasvavat edelleen 3 000 euroon ja samalla myös hänen kuukausittainen säästösummansa nousee 103-105 euroon, kuten taulukosta 10 voidaan nähdä. Näin tarkoitukseni on tuoda konkreettisesti esille jo edellisessä vertailussa mainitsemani suurituloisten mahdollisuus säästösumman korottamiseen. Tulojen kasvaessa kuukausittaisen säästösumman kasvattaminen jopa useammalla kymmenellä eurolla ei välttämättä tunnu ollenkaan henkilön jokapäiväisessä elämässä.

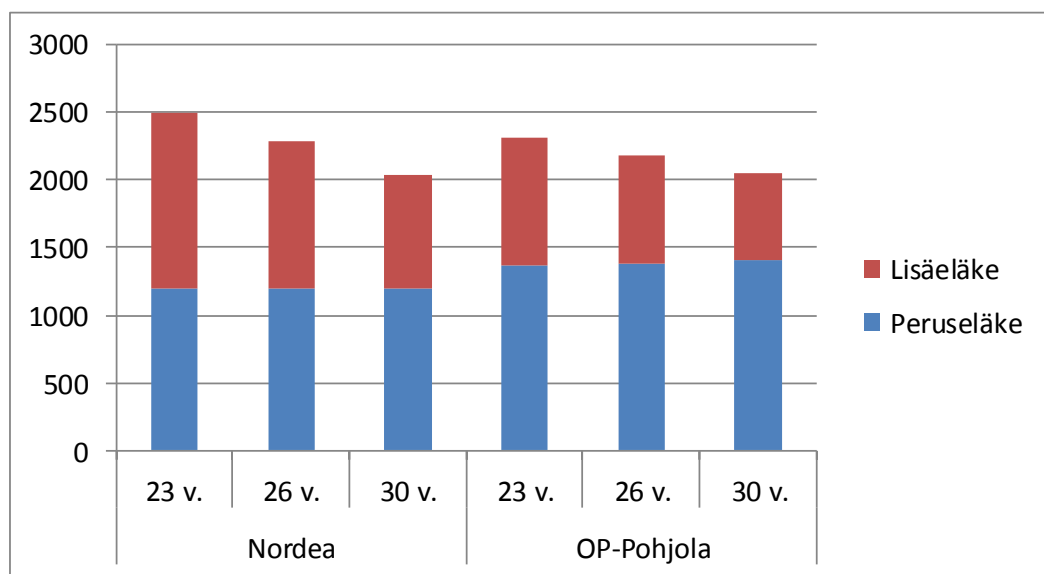
Lisäeläkkeen lisäksi tulojen kasvu luonnollisesti kasvattaa valtion tarjoaman työeläkkeen kertymää. Taulukosta 11 nähdään, että eläkesäästämisen aloittamisen lykkääminen vain seitsemällä vuodella pienentää lisäeläkkeen määrää lähes 500 eurolla. Kuviossa 5 olen pyrkinyt vielä selvemmin havainnollistamaan säästämisen aloitusiän merkitystä eläkkeen suuruudelle. Vain kolmen vuoden lykkäyskin säästämisen aloittamiseen alentaa lisäeläkkeen määrää parilla sadalla eurolla. Eläkesäästämisen aloittamiselle mahdollisimman aikaisin on siis ihan oikeasta suuri merkitys tulevaisuuden eläkkeen määrään.

Taulukko 10. Säästäjän profili vertailussa 4.

Kuukausipalkka (Brutto)	3000
Eläkeikä	63 v.
Työvuosia jäljellä	33-40 v.
Tuotto-olettama	5 %
Sijoitus/kk	103-105 €
Sijoitus/vuosi	1236-1260 €

Taulukko 11. Kokonaiseläkkeen muodostuminen vertailussa 4.

	Nordea			OP-Pohjola		
	23 v.	26 v.	30 v.	23 v.	26 v.	30 v.
Säästösumma/kk	105	105	103	105	105	103
Säästösumma/v.	1260	1260	1236	1260	1260	1236
Lakisääteinen eläke	1200	1200	1200	1366	1383	1406
Lisäeläke	1295	1084	833	944	802	639
Eläke yhteensä/kk	2495	2284	2033	2310	2185	2045

Kuvio 6. Eläkevakuutuksella kasvatetun kokonaiseläkkeen muodostuminen, sijoitus 103-105 €/kk. Eläkelaskurit Nordea ja OP-Pohjola.

6.3 Yhteenveto eläkevakuutuksien vertailusta

6.3.1 Eläkelaskureiden vertailua yleisellä tasolla

Eläkevakuutuksia ja niiden kuluja eri yhtiöissä vertaillessani huomasin sen olevan melko hankalaa. Lähes kaikilta eläkevakuutuksia tarjoavilta yhtiöiltä löytyy nykyisin eläkelaskuri Internet-sivuiltaan, mutta lähes kaikki yhtiöistä ovat laskureissaan keskittyneet PS-sopimuksiin. Lisäksi vain OP-Pohjolan ja Nordean eläkelaskureissa voi muokata laskurissa käytettäviä tietoja, kuten esimerkiksi säästäjän ikää tai tuloja. Tämä hankaloitti kattavan vertailun tekemistä, kun vain kahdelta palveluntarjoajalta löytyy vertailukelpoiset laskurit. OP-Pohjolan ja Nordeankaan laskurit eivät ole täysin identtiset oletta- miltaan, joten täysin samoilla tiedoilla laskureita ei voi käyttää. Erot eivät kuitenkaan olleet liian suuria, joten laskureiden tuloksia voidaan kuitenkin käyttää hyvin apuna valittaessa oikeaa palveluntarjoajaa.

Tavallisen kuluttajan on melko vaikea itse selvittää, mikä yhtiö tarkalleen olisi paras vaihtoehto. Todennäköisintä lieneekin, että monet eläkesäästäjät ottavat eläkevakuutuksen tai avaavat PS-tilin siitä pankista, missä ovat jo valmiiksi asiakkaana, koska palveluntarjoajien välinen vertailu sekä vertailukelpoisten tulosten saanti tuntuu melko hankalalta.

Kummankaan yhtiön laskureissa ei myöskään kysytty työelämässä jo vietettyjen vuosien määrää, mikä mielestäni voisi olla järkevää, jos sen avulla pystyisi vaikuttamaan laskelman antamaan lakisääteisen eläkkeen määrän realistisuuteen. Monet hieman vanhemmat ihmiset, jotka ovat olleet jo useita vuosia työelämässä, ovat jo kartuttaneet työeläkettä itselleen huomattavasti enemmän kuin juuri työelämäänsä siirtynyt nuori aikuinen. Näitä, jo kertyneitä työeläkkeitä, ei kuitenkaan huomioida yhtiöiden laskelmissa mitenkään, vaan lakisääteinen eläke on molemmissa laskureissa aina sama prosenttiosuus annetusta bruttopalkasta. Tämä hämää eläkesäästäjää entisestään eläkevakuutusten vertailua tehtäessä, kun oma lakisääteinen työeläke saattaa näyttää selvästi pienemmältä kuin mitä se todellisuudessa on tai tulee olemaan säästäjän saavuttaessa eläkeiän.

Vaikka eläkelaskurit ovat vain viitteellisiä vertailuvälineitä, antavat ne yllättävänkin erilaisia tuloksia. Esimerkiksi lakisääteisen eläkkeen määrä on molempien yhtiöiden laskureilla laskettuna täysin eri, vaikka sen ainakin pitäisi olla suhteellisen sama, kun ansiotiedot pysyvät samoina. Nordea arvioi kaikissa vertailuissa lakisääteisen eläkkeen kaikkista alhaisimmaksi ja OP-Pohjola puolestaan suurimmaksi. Tämä johtuu varmasti siitä, että laskurit yksinkertaistavat eläkkeen laskua hyvin paljon. Esimerkiksi Nordealla lakisääteisen eläkkeen määrä on aina vakio, 40 prosenttia annetuista ansiotiedoista. OP-Pohjolalla vastaava luku taas on 57 prosenttia. (Lisätietoja laskurista 2011; Eläkelaskuri OP-Pohjola 2011)

Nämä luvut eivät todellisuudessa pidä paikkaansa, sillä kummassakaan laskurissa ei ole otettu huomioon esimerkiksi nuoren henkilön ansiokehitystä. Uransa alkuvaiheessa säästäjän palkka on yleensä vielä huomattavasti pienempi kuin esimerkiksi kymmenen vuoden kuluttua, kun työkokemusta on jo kertynyt huomattavasti enemmän. Tulojen kehitys on nuorempana myös keskimäärin nopeampaa kuin vanhempana, jolloin ansiotaso on jo vakiintunut eikä nopeaa nousua juurikaan tapahdu. Tämä vääristää laskureiden tuloksia, sillä lakisääteisen eläkkeen määrä luonnollisesti kasvaa sitä mukaa, kun säästäjän tulotkin kasvavat.

Vertailua tehdessäni sain vaikutelman, että esimerkiksi OP-Pohjolan suuremman lakisääteisen eläkkeen määrän tarkoituksena on mahdollisesti piilottaa heidän Nordeaan verrattuna selvästi pienempää lisäeläkkeen määrää. Kun eläkesäästäjä katsoo vain lakisääteisen eläkkeen ja lisäeläkkeen muodostamaa kokonaiseläkettä, ei hän välttämättä huomaa lisäeläkkeen pienuutta.

Laskureiden avulla on kyllä mahdollista saada viitteellisiä ja suuntaa antavia tuloksia palveluntarjoajien vertailua varten, mutta tarkempien tulosten saamiseksi on mielestäni syytä tutustua tarkasti kunkin yhtiön eläkevakuutuksien sopimusehtoihin palveluntarjoajan konttorissa asiantuntijan avustuksella. Tämä johtuu siitä, että yhtiöt eivät ilmoita kaikkia laskuperusteitaan kuluttajalle. Lisätietojen avulla palveluntarjoajien vertailu olisi eläkesäästäjälle läpinäkyvämpää ja helpompaa.

Kuluttajan on myös hyvin hankala vertailla eri yhtiöiden eläkevakuutusten kuluja keskenään, kun niitä ei käytännössä ole merkitty laskelmiin ollenkaan. Nämä kulut kulutta-

jan on tarkistettava vakuutusehdoista palveluntarjoajan asiantuntijan kanssa, jotta voisi saada täysin oikeanlaisen vertailun aikaiseksi. Lisäksi esimerkiksi verojen osuutta eläkesäästöjen tuotoissa tai eläkesäästöjen verovähennysoikeutta ei ole huomioitu laskureissa lainkaan. Näin ollen laskureilla saatu lisäeläkkeen määrä ei ole sen todellinen määrä, vaan sitä varten säästäjä joutuu menemään palveluntarjoajan konttoriin keskustelemaan asiantuntijan kanssa asiasta. (Nordea 2011.)

6.3.2 Kuukausittaisen säästösumman vaikutus tuloksiin

Vertailujen 1 ja 2 ainoa muuttuja on säästösumma kuukaudessa. Nämä kaksi vertailua ovat tärkeitä, koska niiden avulla saadaan selville, kuinka paljon säästösumman suuruudella on merkitystä, kun eläkeikä koittaa. Vertailussa 1 säästäjä aloittaa säästämisen heti 55-57 eurolla kuukaudessa ja säästää saman summan lisäeläkkeen nostoon saakka, joka alkaa 63-vuotiaana. Vertailussa 2 on muuten sama tilanne, mutta tällä kertaa säästösumma on 85-87 euroa kuukaudessa 40 vuoden ajan, kunnes eläkeikä alkaa. Vuodessa sijoitettava säästösumma on 1 vertailussa noin 65,9 prosenttia vertailun 2 vuosittaisesta sijoituksesta.

Laskelmistani voidaan myös huomata, että lisäeläkkeen määrä kasvaa keskimäärin samassa suhteessa vuosittaiseen säästösummaan nähden. Vertailun 1 lisäeläke on noin 65,6 prosenttia vertailun 2 lisäeläkkeestä. Voidaankin siis sanoa, että jo muutaman kymmenen euron muutos kuukausittaisessa säästösummassa vaikuttaa selvästi, kun lisäeläkkeen nosto aloitetaan 63-vuotiaana. Tämän vuoksi säästäjän kannattaa suhteuttaa tulonsa ja menonsa mahdollisimman tarkkaan, jotta hän voisi säästää riittävän summan koko säästöajan. Tämä ei vielä välttämättä vaikuta paljoa palkansaajan palkkapussissa kuukausitasolla, mutta tulevaisuudessa useamman sadan euron lisä kuukausieläkkeessä voi merkitä erittäin paljon.

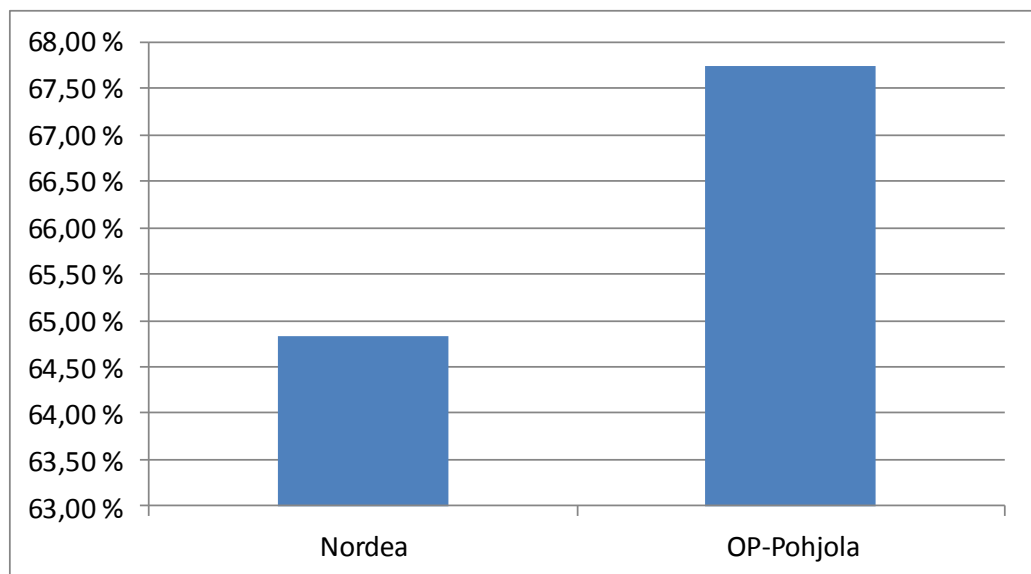
6.3.3 Säästämisen aloitusiän vaikutus vertailuun

Kaikkien tekemiäni vertailujen tarkoituksena on selvittää, minkä ikäisenä eläkesäästäminen kannattaa aloittaa ja kuinka suuri vaikutus säästämisen aloitusiällä on lisäeläkkeen määrään. Tämän vuoksi olen jokaisessa vertailussani käyttänyt samoja tietoja kaikille kolmelle ikäryhmälle. Kuukausittainen säästösumma vaihtelee vertailutaulukois-

sa 1–2 euroa palveluntarjoajasta riippuen. Tämä johtuu lähinnä Nordean eläkelaskurista, koska siihen ei saanut syötettyä kuukausittaista säästösummaa euron tarkkuudella.

Taulukko 12. Lisäeläkkeen määrien erot prosentteina.

	Nordea	OP-Pohjola
23-vuotiaan lisäeläke	856	620
30-vuotiaan lisäeläke	555	420
Ero prosentteina	64,84 %	67,74 %

Kuvio 7. Ero saatavan lisäeläkkeen suuruudessa, kun säästäminen aloitetaan vasta 30-vuotiaana.

Taulukosta 12 voidaan huomata, että kun säästäminen aloitetaan 23 vuoden sijasta vasta 30-vuotiaana, pienenee saavutettu lisäeläke noin 65–67 palveluntarjoajasta riippuen. Lisäksi oletuksena on, että kuukausittainen säästösumma pysyy samana koko säästöajan. Kuviossa 7 olen pyrkinyt tuomaan selvemmin esille prosentuaalisen muutoksen kerrytettävässä eläkkeessä säästämisiän muuttuessa.

Tosiasia kuitenkin on, että harva 23-vuotias, juuri työelämäänsä siirtynyt nuori aikuinen vielä ajattelee eläkepäiviään, eikä heillä välttämättä ole laittaa säästöön joka kuukausi rahaa sitä varten. Monilla on siinä vaiheessa elämää asuntolainaa ja paljon muita menoja hoidettavanaan, joten eläkevakuutukseen ei kerta kaikkiaan jää rahaa sijoitetta-

vaksi. Näin ollen 35-vuotiaasta eläkesäästäjää voidaankin pitää tyypillisempänä tapauksena aloittamaan eläkesäästäminen, kuin 23-vuotiaasta.

On kuitenkin myös niitä, joilla olisi mahdollisuus aloittaa eläkesäästäminen jo nuorempana, jolloin eläkevakuutuksen avulla saavutettava lisäeläke tulisi olemaan huomattavasti suurempi. Voidaankin siis sanoa, että mitä nuorempana eläkesäästämisen aloittaa, sitä enemmän siitä hyöttyy työelämästä poistuessaan, ja noin viidentoista vuoden säästöajan lyhentämisellä lisäeläke lähes puolittuu siitä, mitä se olisi, jos säästäminen olisi aloitettu jo aikaisemmin.

6.3.4 Kuukausitulojen vaikutus vertailuun

Kolmannen vertailun tarkoituksena oli selvittää henkilön ansiotulojen vaikutus lakisääteisen eläkkeen määrään, kun tulot kasvavat. Laskureiden tulokset eroavat jonkin verran toisistaan pankkien laskureiden sisällä olevien erilaisten oletuksien vuoksi. Taulukosta 8 voidaan huomata, että OP-Pohjolan lakisääteisen eläkkeen määrän laskurissa on otettu huomioon iän vaikutus eläkkeen karttumisprosenttiin, kun taas Nordean laskurissa tätä ei ole huomioitu.

Neljännessä vertailussa halusin selvittää tulojen kasvun vaikutusta lakisääteisen eläkkeen lisäksi myös lisäeläkkeen määrään ja sitä kautta eläkesäästäjän kokonaiseläkkeen määrään. Luonnollistahan on, että tulojen kasvaessa säästösumma kasvaa tai ainakin sen kasvattaminen on mahdollista ilman taloudellisia vaikutuksia arkielämään. Vertailussa 4 olen kasvattanut säästösumman yli 100 euroon, ja samalla ansiotulot ovat kasvaneet 3 000 euroon. 100 euroa on mielestäni täysin realistinen säästösumma 3 000 euron kuukausituloilla ilman, että jouduttaisiin elämään poikkeuksellisen säästeliäästi.

Toki säästömahdollisuuksiin vaikuttavat myös mahdolliset velat, kuten esimerkiksi asunto- tai opintolainat tai auton hankinta. Kuitenkin tällä muutaman kymppin lisäyksellä säästösummaan saadaan todella huomattava kasvu lisäeläkkeen kertymiseen. Näin hyvätuloisena on mahdollista pysyä myös eläkkeellä ollessaan, vaikka ei ansiotuloja enää saakaan.

7 Kolmen suurimman palveluntarjoajan PS-sopimusten vertailu

PS-säästämisen vertailuun olen valinnut kolmen suurimman, Nordean, OP-Pohjolan Ja Sampo Pankin, PS-sopimukset. Tarkoitukseni on vertailun avulla tuoda esille, mitä kuluja sopimukseen sisältyy. Olen taulukoiden avulla olen pyrkinyt tuomaan jokaisen palveluntarjoajan rahastovalikoimasta valitsemieni rahastojen kulut ja myös niiden tuottoja.

Olen myös ottanut taulukoihin mukaan kaikkien rahastojen TER-luvun, jolla kuvataan niiden kokonaiskulujen osuutta rahaston keskimääräisestä pääomasta prosentteina vuositasolla. Kuluihin on laskettu mukaan kaikki rahastojen hallinnointi- ja säilytyspalkkiot sekä mahdolliset tuottosidonnaiset palkkiot. Arvopapereiden kaupankäyntipalkkiota luvussa ei kuitenkaan ole otettu huomioon, mitä monet pitävät vanhanaikaisena ja huonona asiana. (Sanasto. 2012.)

7.1 Nordea Rahastoyhtiö Suomi Oy

7.1.1 Nordea Rahastoyhtiön PS-sopimus

Nordean PS-sopimuksissa säästäjä on itse aina vastuussa sijoituksistaan. Säästäjä voi valita vapaasti kaikista PS-sopimuksen tarjoamista sijoituskohteista haluamansa sijoitustuotteet. Hinnasto määräytyy aina valitun sijoituskohteen mukaan. Rahastojen yhteydessä kaikilta asiakkailta peritään aina rahastojen normaalit hallinnointi- ja säilytyskulut. (Hinnat PS-sopimus. 2012.)

Nordean rahastojen merkintä-, lunastus- ja vaihtopalkkiota ei peritä kuitenkaan Check-in-, Avain-, Premium- ja PB-asiakkailta, jotka ovat Nordean omia kanta-asiakastasoja. Näille asiakastasoille pääsemisen edellytyksenä on tiettyjen vaatimuksien täyttäminen. En ole eritellyt tarkemmin näitä asiakastasoja, sillä en ole ottanut niitä huomioon säästölaskuja laskiessani. (Hinnat PS-sopimus. 2012.)

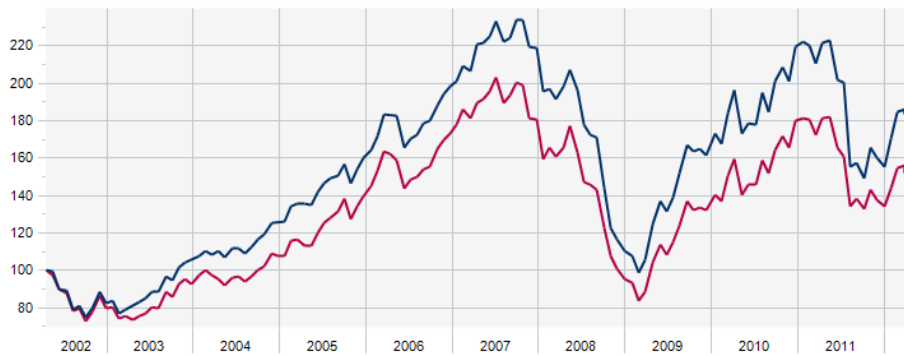
Nordea tarjoaa kattavan määrän erilaisia sijoituskohteita etenkin rahasto- ja osakekaupankäynnissä. Nordealla on kymmeniä erilaisia rahastoja, joista reilu 50 soveltuu hyvin eläkesäästämiseen. Yritys tarjoaa myös mahdollisuuden sijoittaa monien eri pörsien osakkeisiin. (Rahastoportaali. 2012.)

Tutkimukseen valitut rahastot Nordealta ovat Nordea Suomi, Nordea Säästö 50 ja Nordea Maailma. Nordea Suomi sijoittaa rahaston varat suomalaisiin pörssiyrityksiin, mutta 5 % rahaston varoista voi kuitenkin olla sijoitettu muihin eurooppalaisiin pörssiyrityksiin. Rahaston salkunhoitaja pyrkii saavuttamaan rahaston hyvän tuoton aktiivisella salkunhoidolla. Säästö 50 on Nordean yhdistelmärahasto, jossa rahaston varoista on sijoitettu 50 % korkoinstrumentteihin ja 50 % osakeinstrumentteihin. Rahasto sijoittaa yleensä Nordean omiin osake- ja korkorahastoihin, mutta rahasto voi sijoittaa myös yksittäisiin korko- ja osakeinstrumentteihin. Nordea Maailma -rahastossa varat pyritään sijoittamaan kulloisestakin taloudellisesta tilanteesta riippumatta tehokkaasti, käyttäen aktiivista salkunhoitoa. Pääosin rahaston varat sijoitetaan suurimpien kehittyvien maiden pörssiosakkeisiin. (Suomi Kasvu. 2012; Säästö 50. 2012; Maailma Kasvu. 2012.)

7.1.2 Nordea Suomi Kasvu

Nordea Suomi Kasvu-rahaston tavoitteena on tuottaa rahastoon sijoitetuille varoille mahdollisimman korkeaa arvonnousua hajauttamalla varat rahaston sääntöjen mukaisesti sekä hoitamalla varoja aktiivisesti. Rahasto sijoittaa pääasiassa suomalaisten pörssiyhtiöiden osakkeisiin ja osakesidonnaisiin arvopapereihin, kuten esimerkiksi osaketalletustodistuksiin. Lisäksi rahaston varoista voidaan sijoittaa enintään 5 % yhtiöihin, joiden kotipaikka on muussa Euroopan valtiossa kuin Suomessa. (Suomi Kasvu. 2012.)

Rahaston varoista vähintään 90 % sijoitetaan aina osakemarkkinoille. Rahasto käyttää sijoitustoiminnassaan johdannaisia saavuttaakseen lisätuottoja sekä tehostaakseen riskienhallintaansa. Rahaston vertailuindeksi on painorajoitettu OMX Helsinki CAP GTR -tuottoindeksi. Kuviosta 8 voidaan nähdä Nordea Suomi-rahaston tuotto viimeiseltä 10 vuodelta. (Suomi Kasvu. 2012.)

Kuvio 8. Nordea Suomi - osakerahaston tuotto

7.1.3 Nordea Maailma

Nordea Maailma -osakerahaston tavoitteena on tuottaa sijoitetuille varoille korkeaa tuottoa hajauttamalla varat rahaston sääntöjen mukaisesti sekä hoitamalla rahaston varoja aktiivisesti. Rahastoa hoidetaan käyttäen Global Diversified Equities –sijoitusprosessia, joka hyödyntää osakepaimintaa ja sijoitusten painotusta eri toimialojen välillä. Global Diversified Equities -osakesijoitusprosessin tavoitteena on mahdollisimman hyvä suhteellinen tuotto kaikissa markkinatilanteissa riippumatta siitä, minkä tyyppiset osakkeet ovat kulloinkin markkinoilla suosiossa. (Maailma Kasvu. 2012; Nordean omat sijoitusprosessit. 2012.)

Rahasto sijoittaa maailmanlaajuisesti pääasiassa suurimpien kehittyneiden maiden pörseissä noteerattuihin osakkeisiin ja osakesidonnaisiin arvopapereihin, kuten osaketalletustodistuksiin. Rahaston varoista vähintään 90 % sijoitetaan osakemarkkinoille. Rahasto voi käyttää sijoitustoiminnassaan johdannaisia saavuttaakseen lisätuottoja ja tehostaakseen riskienhallintaa. (Maailma Kasvu. 2012.)

Rahaston vertailuindeksi on MSCI World NTR –tuottoindeksi. Rahasto-osuuden arvonkehitys voi poiketa vertailuindeksin kehityksestä jonkin verran aktiivisen salkunhoidon vuoksi. Kuviosta 9 voidaan nähdä rahaston tuotto viimeiseltä 10 vuodelta sekä voidaan nähdä sen tuottokäyrän eroavaisuudet vertailuindeksiin verrattuna. (Maailma Kasvu. 2012.)

Kuvio 9. Nordea Maailma-osakerahaston tuotto.

7.1.4 Nordea Säästö 50

Nordea Säästö 50 -rahaston tavoitteena on tuottaa sijoitetuille varoille mahdollisimman korkea tuotto hajauttamalla varat järkevästi rahaston sääntöjen mukaisesti sekä hoitamalla varoja aktiivisesti. Nordea Säästö 50 on yhdistelmärahasto, joka sijoittaa varojansa pääasiassa korko- ja osakerahastoihin, jotka ovat Nordea -konserniin kuuluvien rahastoyhtiöiden hallinnoimia. Rahasto voi halutessaan tehdä myös suoria korko- ja osakesijoituksia. (Säästö 50. 2012.)

Perustilanteessa 50 % rahaston varoista sijoitetaan korkorahastoihin ja 50 % osakerahastoihin. Korko- ja osakesijoitusten osuus rahaston varoista voi vaihdella 40–60 prosentin välillä salkunhoitajan näkemyksestä riippuen. Yleisen korkotason muutokset vaikuttavat aina käänteisesti rahaston korkosijoitusten hintoihin. Esimerkiksi, jos yleinen korkotaso laskee äkillisesti 1 prosenttiyksikön, sijoitusten hinnat nousevat 3-7 prosenttia, ja päinvastoin. (Säästö 50. 2012.)

Suurin osa korkosijoituksista on rahastoissa, jotka sisältävät valtioiden, kuntien, julkisyhteisöjen tai muiden hyvän luottoluokituksen saaneiden yritysten liikkeeseen laskemia joukkolainoja. Pääosa valituista kohderahastoista on pitkän koron rahastoja. Osakesijoitukset hajautetaan maailmanlaajuisesti, pääosin kehittyneille markkinoille, mutta niissä painotetaan aina suomalaisia osakkeita. (Säästö 50. 2012.)

Rahasto käyttää sijoitustoiminnassaan johdannaisia saavuttaakseen lisätuottoja tai tehostaakseen riskienhallintaansa. Rahaston vertailuindeksi on useista indekseistä koottu

yhdistelmäindeksi. Rahasto-osuuden arvon kehitys voi poiketa vertailuindeksin kehityksestä selvästi aktiivisen salkunhoidon vuoksi. Olen pyrkinyt havainnollistamaan rahaston tuottoa kuviossa 10 vertaamalla sitä palveluntarjoajan käyttämään vertailuindeksiin. (Säästö 50. 2012.)

Kuvio 10. Nordea Säästö 50- yhdistelmärahaston tuotto

7.1.5 Rahastojen kulut

Kuluina ja palkkioina Nordea perii vain merkintäpalkkiot sekä rahaston hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Vertailuun valitsemistani yhtiön rahastoista perittävien palkkioiden välillä ei juuri esiintynyt eroavaisuuksia, mikä poikkesi selvästi kahdesta muusta vertailuun ottamastani palveluntarjoajasta. Vertailtaessa kuluja muihin palveluntarjoajiin, eroja luonnollisesti löytyi enemmän.

Nordean rahastoja voi merkitä halvemmalla verkkopankin kautta, mikä on erityisesti nykyajan "internet sukupolvelle" helppo ja luonnollinen tapa säästää PS-sopimuksen kuluissa. Lisäksi Nordea ei peri merkintä-, lunastus- ja vaihtopalkkiota kanta-asiakkailtaan. Tämä luonnollisesti kannustaa keskittämään pankki- ja vakuutusasiansa Nordeaan, jos yhtiön PS-sopimus ja rahastot muuten kiinnostavat eläkesäästämisen vaihtoehtoina.

Taulukkoon 13 olen koonnut kaikki Nordea Rahastoyhtiön ilmoittamat kulut valituille rahastoille sekä myös rahastojen ilmoitettuja tuottoja.

Taulukko 13. Nordean rahastojen kulut ja tuotot.

	Nordea Suomi	Nordea Säästö 50	Nordea Maailma
Merkintäpalkkio	1,0 % konttorissa/0,8% verkkopankissa	1,0 % konttorissa/0,8% verkkopankissa	1,0 % konttorissa/0,8% verkkopankissa
Lunastuspalkkio	1,00 %	1,00 %	1,00 %
Hallinnointipalkkio sis. Säilytyspalkkion (%/v.)	1,60 %	1,60 %	1,60 %
TER (%/v.)	1,61 %	1,61 %	1,60 %
Minimimerkintä (€)	10	10	10
Tuotto 10 v, p.a (%)	9,40 %	-	-1,20 %
Tuotto 5 v, p.a (%)	3,50 %	1,10 %	-1,20 %
Tuotto 3 v, p.a (%)	3,70 %	4,50 %	2,20 %
Tuotto 12 kk (%)	15,30 %	5,60 %	7,80 %

7.2 OP-Rahastoyhtiö Oy

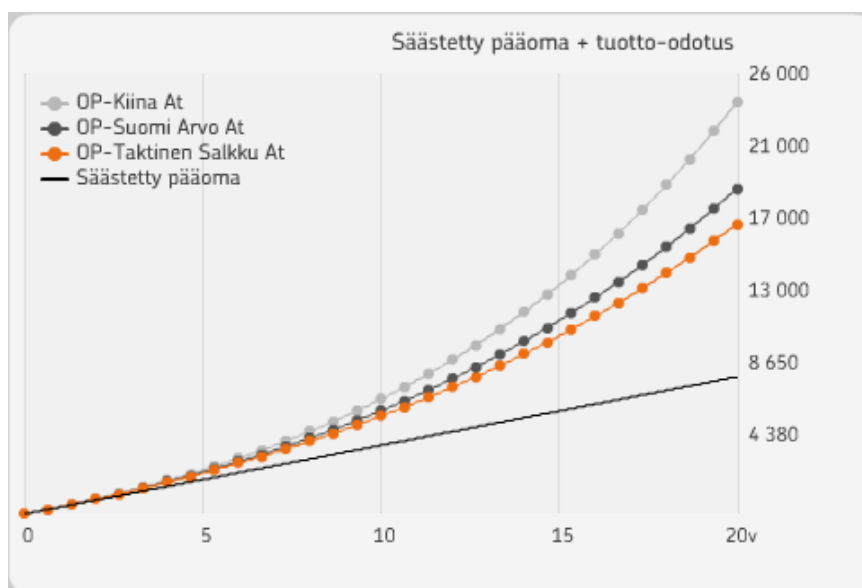
7.2.1 OP Rahastoyhtiön PS-sopimus

OP-Pohjola tarjoaa OP-eläkesäästö-nimistä sidottua pitkäaikaista säästösopimusta, missä asiakas valitsee itse haluamansa sijoituskohteet monipuolisten sijoitusinstrumenttien joukosta. OP-Pohjola tarjoaa säästäjälle kaikki mahdolliset sijoituskohteet PS-sopimuksessa. Yrityksen rahastovalikoima kattaa 57 eri sijoitusrahastoa eri omaisuus- ja riskiluokissa. Yrityksellä ei ole tarjottavana valmista sijoituskoria tai yksinkertaisempaa rahastopakettia, vaan säästäjä tekee itse sijoituspäätökset yhdessä pankin asiakasneuvojan kanssa. (OP-eläkesäästö. 2012.)

Yrityksellä on käytössä S-etukortin ja K-plussakortin kaltainen bonus-järjestelmä, jonka avulla asiakkaan on mahdollista kerätä itselleen bonuspisteitä. Pisteiden avulla asiakas pystyy maksamaan tai vähentämään esimerkiksi OP-eläkesäästöissä kertyneitä kuluja. Mitä enemmän asiakas on keskittänyt raha- ja vakuutusasioitaan pankkiin, sitä enemmän bonuksia hänelle kertyy. (OP-bonukset – kertyminen. 2012.)

Yrityksen laajasta rahastovalikoimasta olen valinnut OP-Suomi Arvo, OP-Taktinen Salkku sekä OP-Kiina rahastot. Kiina- ja Suomi-sanat kuvaavat melko hyvin kyseisten ra-

hastojen sijoituspolitiikkaa. Ne ovat myös molemmat osakerahastoja, kun taas OP-Taktinen Salkku on yhdistelmärahasto. (Rahastokurssit. 2012)

Kuvio 10. OP-rahastojen tuottojen vertailu.

Kuvioon 10 olen koonnut esimerkkisummalla tekemäni vertailukäyrän valitsemistani OP-Rahastoyhtiön rahastoista. Kaikkien rahastojen vertailussa käytin 100 euron suurista säästösummaa, joka säästetään neljä kertaa vuodessa 20 vuoden ajan. Valitsin tarkoituksella kolme tuotto-odotuksiltaan ja riskeiltään hieman erilaista rahastoa. Tämä luonnollisesti näkyy myös rahastojen tuotoissa.

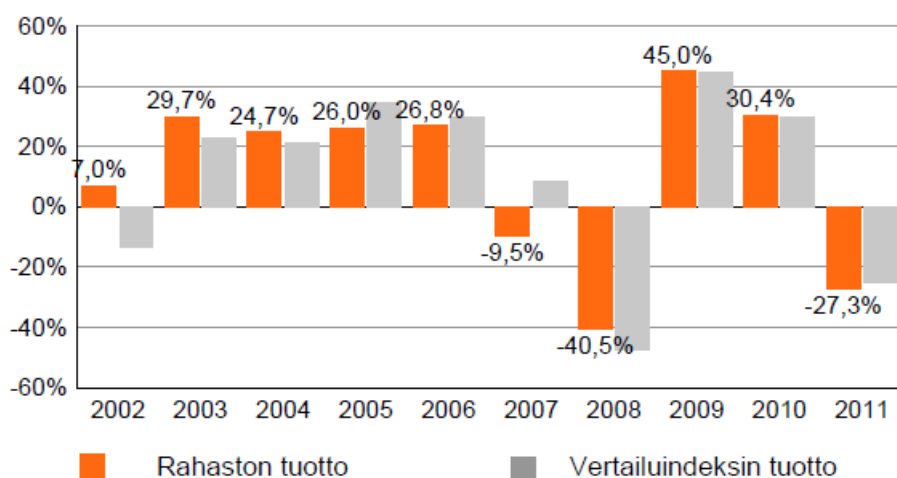
7.2.2 OP-Suomi Arvo

OP-Suomi Arvo on osakerahasto, joka sijoittaa varansa pääosin Suomen osakemarkkinoille arvoyhtiöiden osakkeisiin. Arvo-osakkeina pidetään tyypillisesti sellaisia osakkeita, joiden arvostustaso on matala suhteessa yhtiön oman pääoman määrään, tulostasoon tai kannattavuuteen. (OP-Suomi. 2012.)

Rahaston sijoitukset toteutetaan pääasiassa suorien osakesijoitusten kautta. Rahasto voi käyttää sijoitustoiminnassaan johdannaisinstrumentteja markkinoiden muutoksilta suojautumiseen, korvatakseen suoria sijoituksia tai edistääkseen tehokasta salkunhoitoa. Rahaston varat sijoitetaan hajautetusti eri yhtiöiden osakkeisiin. Tyypillisesti rahasto

to sijoittaa varansa noin 20–40 suomalaisen pörssiyhtiön osakkeeseen, mutta kohdeyritysten määrä voi vaihdella salkunhoitajan näkemyksen mukaan. (OP-Suomi Arvo. 2012.)

OP-Suomi Arvo pyrkii saavuttamaan vertailuindeksiään paremman tuoton pitkällä aikavälillä. Rahaston vertailuindeksi on OMX Helsinki Cap Yield -indeksi. Kuviossa 11 on esitetty OP-Suomi Arvo-rahaston tuoton kehitys sen olemassa olon aikana suhteessa vertailuindeksiin. (OP-Suomi Arvo. 2012.)

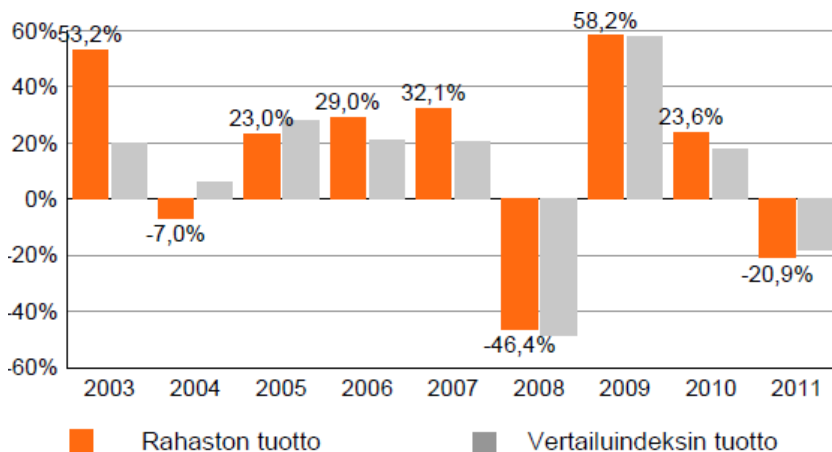
Kuvio 11. OP- Suomi Arvo- osakerahaston arvonkehitys.

7.2.3 OP-Kiina

OP-Kiina on osakerahasto, joka sijoittaa kaikki varansa käteisvaroja lukuun ottamatta toiseen sijoitusrahastoon, JPM Greater China Fund:iin. Rahasto sijoittaa varansa toisen sijoitusrahaston kautta pääosin Kiinan kansantasavallan, Taiwanin sekä Hongkongin osakemarkkinoille. Rahaston sijoitusaste voi vaihdella siten, että rahaston arvosta vähintään 75 % ja enintään 100 % sijoitetaan aina osakemarkkinoille. Tyypillisesti rahaston osakepaino liikkuu 90–100 prosentin välillä. (OP-Kiina. 2012.)

OP-Kiina on erikoissijoitusrahasto, koska se voi sääntöjensä mukaisesti sijoittaa kaikki varansa ainoastaan yhden sijoitusrahastodirektiivin edellytykset täyttävän sijoitusrahaston. Se voi myös hankkia omistukseensa suuremman osuuden yhden yksittäisen rahaston osuuksista kuin sijoitusrahastodirektiivin edellytykset täyttävät sijoitusrahastot.

OP-Kiina sijoittaa varansa kehittyville osakemarkkinoille, joten rahaston arvo voi vaihdella huomattavasti markkinatilanteiden mukaan ja sen riskitaso onkin lähtökohtaisesti korkeampi kuin kehittyneemmille markkinoille sijoittavilla rahastoilla. Kuviosta 12 voidaan nähdä rahaston tuotot viimeiseltä kahdeksalta vuodelta. (OP-Kiina. 2012.)

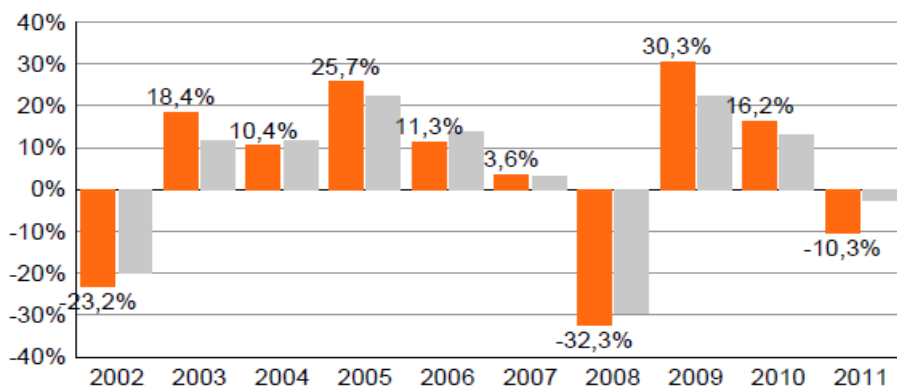

Kuvio 12. OP-Kiina-osakerahaston tuotto.

7.2.4 OP-Taktinen Salkku

OP-Taktinen Salkku on yhdistelmärahasto, joka sijoittaa varansa pääosin kansainvälisille osake- ja korkomarkkinoille. Perustilanteessa rahaston varoista 75 % sijoitetaan osakemarkkinoille ja 25 % korkomarkkinoille. Osakesidonnaisten sijoitusten osuus voi vaihdella perustilanteessa välillä 50–80 %. (OP-Taktinen Salkku. 2012.)

OP-Taktinen Salkku-rahasto voi salkunhoitajan näkemyksen mukaisesti alentaa rahaston osakepainon 20–50 prosentin välille suojautuakseen osakekurssien laskulta lyhyeksi tai korkeintaan keskipitkäksi aikaväliksi. Normaalitilanteessa yhdistelmärahaston osakesijoitukset hajautetaan Eurooppaan 53 % ja muualle maailmaan 47 %. Yhdistelmärahaston sijoitukset toteutetaan pääasiassa toisten rahastojen kautta. Johdannaisinstrumentteja rahasto käyttää sijoitustoiminnassaan ennen kaikkea tehokkaan salkunhoidon varmistamiseen sekä muutoksilta suojautumiseen. Kuvion 13 avulla olen pyrkinyt havainnollistamaan rahaston tuottoja. (OP-Taktinen Salkku. 2012.)

Kuvio 13. OP-Taktinen Salkku-yhdistelmärahaston tuotto.

7.2.5 Rahastojen kulut

Kuluina ja palkkioina OP-Rahastoyhtiö perii vain merkintäpalkkiot sekä rahaston hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Yhtiön rahastoissa oli jonkin verran enemmän eroavaisuuksia perittävissä kuluissa rahastojen välillä. Suomalaisiin osakkeisiin sijoittava OP-Suomi Arvo oli selkeästi kuluiltaan kallein rahasto ja OP-Taktinen Salkku taas halvin. Merkintä- ja lunastuspalkkiot kaikilla rahastoilla oli samat, mutta eroja ilmeni hallinnointikuluissa ja sen kautta TER-luvuissa.

Palveluntarjoajien välisessä vertailussa OP-Rahastoyhtiön rahastot olivat edullisimmasta päästä. OP-Suomi Arvo-rahastoa lukuun ottamatta rahastojen perimät hallinnointi- ja säilytyspalkkiot olivat selkeästi muita vertailuun otettuja palveluntarjoajia alhaisempia. Lisäksi OP-rahastoyhtiöiden rahastoissa ei ollut muista palveluntarjoajista poiketen minimimerkintä summaa. Mielestäni tämä ominaisuus on erityisesti nuorille aikuisille erittäin hyvä porkkana, koska nuorena työpaikka ja säännölliset ansiotulot eivät välttämättä ole niin varmoja, kuin kohtalaisen pituisen työuran ja tietotaidon luoneella ja vähän iäkkäämmällä henkilöllä.

Lievänä huonona ominaisuutena OP-Rahastoyhtiön rahastoissa oli merkintä- ja lunastuspalkkioiden minimimäärä, 8 euroa. Muilla palveluntarjoajilla sitä ei ollut, tosin Sampson osakerahastoilla minimimäärä oli lunastuspalkkiossa. Olen koonnut valitsemieni OP-Rahastoyhtiön rahastojen tuotot ja kulut taulukkoon 14.

Taulukko 14. OP rahastojen kulut ja tuotot.

	OP-Suomi Arvo	OP-Kiina	OP-Taktinen Salkku
Merkintäpalkkio	1,00 % /8€	1,00 % /8€	1,00 % /8€
Lunastuspalkkio	1,00 % /8€	1,00 % /8€	1,00 % /8€
Hallinnointipalkkio sis. Säilytyspalkkion (%/v.)	1,60 %	0,615 %	0,33 %
TER (%/v.)	1,60 %	0,615 %	0,33 %
Minimimerkintä (€)	ei minimiä	ei minimiä	ei minimiä
Tuotto 10 v, p.a (%)	12,30 %	-	-
Tuotto 5 v, p.a (%)	2,20 %	5,42 %	-0,07 %
Tuotto 3 v, p.a (%)	7,80 %	14,70 %	13,55 %
Tuotto 12 kk (%)	16,40 %	-5,65 %	-0,88 %

7.3 Sampo Rahastoyhtiö Oy

7.3.1 Sampo Rahastoyhtiön PS-sopimus

Sampo käyttää omasta pitkäaikaisesta eläkesäästösopimuksestaan nimitystä Kissanpäivät. Kissanpäivät PS -sopimuksessa on mahdollista sijoittaa kaikkiin PS-laissa mainittuihin sijoituskohteisiin.

Sampo Rahastoyhtiöt tarjoaa säästäjälle erittäin kattavan rahastovalikoiman erityyppisiä sijoitusrahastoja. Säästäjä voi valita noin 60:stä eri rahastosta itselleen parhaiten sopivat sijoitusrahastot. Lisäksi hän voi sijoittaa kaikkiin ETA-alueen joukkovelkakirjalainoihin, jotka on listattu Euroopan alueen pörsseissä. ETA-alueeksi luetaan kaikki EU-maat sekä Norja, Islanti ja Liechtenstein. Osakesijoituksissa säästäjä voi sijoittaa 12 eri markkina-alueen pörsseihin. (Uusi Kissanpäivät säästösopimus pähkinänkuoressa. 2012.)

7.3.2 Danske Invest Suomi Osake

Sampon kotimaisiin pörssiyrityksiin sijoittavista rahastoista valitsin tutkimukseeni Danske Invest Suomi Osake -nimisen rahaston. Danske Invest Suomi Osake on suunnattu sijoittajalle, joka kaipaa tuottavaa, ammattitaitoisesti hoidettua sekä hyvin hajautettua sijoitusratkaisua Suomen osakemarkkinoilta.

Rahasto soveltuu osaksi hajautettua sijoitussalkkua sijoittajalle, joka hyväksyy rahaston ajoittain voimakkaankin arvonnvaihtelun. Suositeltava sijoitusaika rahastoon on yli viisi vuotta. (Danske Invest Suomi Osake K. 2012.)

Danske Invest Suomi Osake-rahaston varat sijoitetaan hajautetusti pääosin julkisen kaupankäynnin kohteena oleviin osakkeisiin, joiden liikkeeseenlaskija on suomalainen, Suomessa toimiva tai Suomen taloudesta riippuvainen yhtiö. Rahasto pyrkii aina keskittymään Suomen suurimpiin pörssiyhtiöihin. Vertailuindeksinä rahasto käyttää OMX Helsinki Cap-indeksiä. Kuvioon 14 on koottuna rahaston tuotot viimeiseltä neljältä vuodelta. (Danske Invest Suomi Osake K. 2012.)

Kuvio 14. Sampo Suomi Osake-osakerahaston tuotto

7.3.3 Danske Invest Kestävä Arvo Osake K

Maailmanlaajuisesti sijoittavaksi osakerahastoksi Sammolta valitsin tutkimukseeni Danske Invest Kestävä Arvo Osake K:n. Se sijoittaa varansa kestävää kehitystä noudattaviin pörssiyhtiöihin. Rahasto sijoittaa yhtiöihin, joiden liiketoiminta ja yritysjohto on katsottu kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti korkealaatuisiksi. Se kattaa eettisen toiminnan, corporate governancen, henkilöstöpääoman hallinnan, sidosryhmäsuhteet, ilmastonmuutoksen sekä muut ympäristöön ja yhteiskunnallisiin asioihin liittyvät kysymykset. (Danske Invest Kestävä Arvo Osake K. 2012.)

Rahasto ei sijoita yhtiöihin, joiden pääasiallinen toimiala on alkoholi-, tupakka-, uhkapeli-, aikuisviihde- tai aseteollisuus. Maailmanlaajusten osakemarkkinoiden yleinen kehitys heijastuu rahaston arvoon vahvasti. K-kirjain rahaston perässä tarkoittaa rahastoa, joka ei jaa tuottojaan rahaston osuudenomistajille vaan se lisää kertyneet tuotot ja

osingot aina suoraan rahaston pääomaan. Kuviosta 15 voidaan nähdä rahaston tuotot viimeiseltä neljältä vuodelta. (Danske Invest Kestävä Arvo Osake K. 2012.)

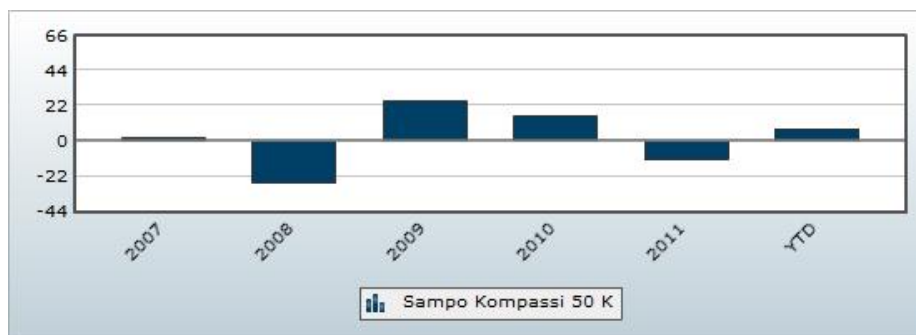

Kuvio 15. Sampo Kestävä Osake Arvo K-osakerahaston tuotto

7.3.4 Sampo Kompassi 50 K

Matalariskiseksi yhdistelmärahastoksi olen valinnut Sampo Kompassi 50 K-rahaston. Rahasto hajauttaa varansa maailmanlaajuisesti 50 % osake- ja 50 % korkomarkkinoille. Sampo Kompassi 50 sijoittaa varansa muihin rahastoihin, jotka toimivat maailmanlaajuisesti osake- ja korkomarkkinoilla. Normaalisissa sijoitusjakaumassa 50 % rahaston varoista on sijoitettuna osakerahastoihin ja 50 % korkorahastoihin. Rahaston osakesijoitusten suurpiirteinen maantieteellinen jakauma on 17,5 % Länsi-Eurooppa, 10 % Pohjois-Amerikka, 10 % Suomi, 5 % Aasia ja Tyynimeri sekä 7,5% muut alueet. Salkunhoitaja muuttaa sijoitusjakaumaa näkemyksensä mukaisesti markkinatilanteiden mukaan. (Sampo Kompassi 50 K. 2012.)

Sampo Kompassi 50 K on valmis rahastoratkaisu maltilliselle sijoittajalle, joka kaipaa itselleen tuottavaa, ammattitaitoisesti hoidettua ja järkevästi hajautettua sijoitusratkaisua. Rahasto soveltuu sijoittajalle, joka tavoittelee pelkkää korkosijoitusta parempaa tuottoa, haluaa osakesijoitusta matalamman riskin ja joka hyväksyy rahaston ajoittain erittäin voimakkaan arvovaihtelun. Kuviosta 16 voidaan nähdä rahaston tuotot vuodesta 2007 alkaen. (Sampo Kompassi 50 K. 2012.)

Kuvio 16. Sampo Kompassi 50 K- yhdistelmärahaston tuotto

7.3.5 Rahastojen kulut

Kuluina ja palkkiona Sampo Rahastoyhtiö perii merkintäpalkkiot, rahaston hallinnointi- ja säilytys-palkkiot sekä myös lunastuspalkkion, mutta muita kuluja yhtiöt ei säästöaikana peri. Perittävät kulut vaihtelevat rahastoittain, joten rahastoja valittaessa jokaisen rahaston kohdalla kannattaa tutustua sen tietoihin ja erityisesti perittäviin kuluihin tarkasti.

Suomi Osake K-osakerahaston kulut olivat valitsemistani Sampo Rahastoyhtiöiden rahastoista korkeimmat. Merkintäpalkkio oli kaikilla kolmella rahastolla sama, Sampo Kompassi 50-rahastolla ei tosin ollut muissa rahastoissa käytössä ollutta 8 euron vähimmäispalkkiota. Tämän lisäksi rahastojen välillä ilmeni eroja vain hallinnointi- ja säilytyspalkkioissa sekä TER-luvuissa. Sampo Rahastoyhtiön rahastot olivat palveluntarjoajia vertailtaessa kuluiltaan selvästi kalleimpia. Rahastojen tuotot eivät kuitenkaan olleet mainittavasti parempia kuin kilpailijoilla, mikä olisi voinut selittää ainakin osin korkeampia kuluja. Olen koonnut tarkemmin tiedot taulukkoon 15 seuraavalla sivulla.

Taulukko 15. Sampo Pankin rahastojen kulut ja tuotot.

	Suomi Osake	Kestävä Arvo Osake	Kompassi 50
Merkintäpalkkio	1,00 %	1,00 %	1,00 %
Lunastuspalkkio	1,00 % /8€	1,00 % /8€	1,00 %
Hallinnointipalkkio sis. Säilytyspalkkion (%/v.)	1,90 %	1,60 %	0,25 %
TER (%/v.)	1,90 %	1,60 %	1,64 %
Minimimerkintä (€)	30 € kk-säästö/500 € kerta	30 € kk-säästö/500 € kerta	30
Tuotto 10 v, p.a (%)	5,20 %	2,00 %	-
Tuotto 5 v, p.a (%)	3,80 %	4,80 %	2,40 %
Tuotto 3 v, p.a (%)	4,30 %	8,50 %	4,90 %
Tuotto 12 kk (%)	11,10 %	5,80 %	7,80 %

7.4 Yhteenveto PS-sopimusten vertailusta

PS-sopimuksia, rahastoja ja niiden kuluja eri yhtiöissä vertaillen huomasin sen olevan melko aikaa vievää. Lähes kaikilta PS-sopimuksia tarjoavilta yhtiöiltä löytyy PS-sopimustensa ja rahastojensa kulut ja ominaisuudet eri tavalla kerrottuina. Vertailuuni parhaiten soveltuvien rahastojen valinta oli siis oma haasteensa. Palveluntarjoajista oli helppo valita kolme selvästi suurinta palveluntarjoajaa. Vertailuideni tarjoamat tiedot ja neuvot ovat vain suuntaa-antavia, tarkemmat tiedot PS-sopimusten tiedoista ja säästämiseen liittyvistä kuluista löytyvät vain ja ainoastaan palveluntarjoajien asiantuntijoilta.

Säästäminen on pitkäaikainen prosessi, missä rahastotalletuksia laitetaan tasaisesti kuukausittain tai harvemmin suuremmilla summilla. Talletuksien tasainen teko vähentää sijoitusriskiä, sillä ne osuvat eri suhdanteisiin. Jokainen myös valitsee palveluntarjoajan omien mieltymystensä mukaan. Voi myös olla, että asiakas saa paremman tarjouksen PS-tililleen palveluntarjoajalta kuin mitä tässä tutkimuksessa on noussut esille, koska hänellä saattaa olla jo ennestään esimerkiksi muita pankki- tai vakuutus sopimuksia jonkun tietyn palveluntarjoajan kanssa.

PS-tili on yksi uusi huomioonotettava vaihtoehto muiden eläkesäästämistapojen joukossa. Se tarjoaa monia mahdollisuuksia säästövarojen monipuoliseen sijoittamiseen moneen eri kohteeseen sekä antaa samalla eläkesäästäjälle mahdollisuuden verrata

yksinkertaisemmin ja selkeämmin palveluntarjoajien perimiä kuluja. Ainakin muutaman eri palveluntarjoajan säästösopimukseen ja tarjolla oleviin sijoitusvaihtoehtoihin on hyvä tutustua tarkemmin ennen kuin solmii säästämissopimuksen. On aina myös hyvä huolehtia, että ymmärtää mistä kaikki perittävät kustannukset johtuvat Eläkesäästäjän ei tarvitse pohtia sijoituskohteita sopimusten saloja yksin, vaan hänen apunaan on jokaisen palveluntarjoajan konttorissa ammattitaitoinen asiantuntija, joka osaa selittää säästämiseen liittyvät asiat ja auttaa säästösuunnitelman laatimisessa.

8 Lopuksi

8.1 Johtopäätökset

On erittäin hyvä asia, että markkinoille on lakimuutosten myötä tullut uusia eläkesäästämismuotoja kuluttajille. Eläkesäästäjät ovat eri-ikäisiä ja erilaisissa elämänvaiheissa, joten yhtä säästämisen muotoa ei voida pitää parhaimpana eläkesäästämisen muotona kaikille.

Eläkesäästäjät tarvitsevat vaihtoehtoja sen mukaan, millaisilla summilla halutaan säästää ja millaista riskiä ollaan valmiita ottamaan. Sekä eläkevakuutusten että PS-tilien avulla on esimerkiksi mahdollista säädellä sijoitusten riskiä. Sijoitustoiminnasta enemmän innostuneet henkilöt valitsevat kuitenkin paljon todennäköisemmin PS-tilin, sillä sen avulla säästäjä voi itse suoraan valita ne sijoituskohteet, joihin haluaa säästönsä laittaa. Näin ollen myös riskin säätely ja hallitseminen on eläkesäästäjälle helpompaa, kun itse voi hallita ja seurata omien eläkesäästöjen arvonkehitystä paremmin ja reagoida esimerkiksi osakekurssien muutoksiin ja arvovaihteluihin.

Toisaalta eläkesäästämistuotteiden lisääntyminen markkinoilla ei ole kuitenkaan poistanut epävarmuustekijöitä, joita eläkesäästämiseen on aina liittynyt. Aina on olemassa mahdollisuus, että lainsäädäntöä tai verotusta muutetaan. Tällöin omien eläkesäästöjen nosto ei välttämättä tapahdukaan alkuperäisten suunnitelmien mukaisesti. Hyvänä esimerkkinä näistä muutoksista on pääomaveron selkeä nousu, jolloin nostet-

tavien eläkesäästöjen määrä laskee huomattavasti. Nämä asiat askarruttavat eläkesäästäjiä, eikä tilanteeseen todennäköisesti ole tulossa muutosta vielä pitkiin aikoihin.

Palveluntarjoajat esittelevät Internet-sivuillaan eläkesäästämisen ja omien säästämis- tuotteidensa hyviä puolia, veroetuja ja sitä, kuinka paljon tuottoa kunkin säästämis- tuotteen kautta on mahdollista saada. Tosiasia kuitenkin valitettavasti on, että palveluntarjoajat eivät tuo kulujaan selvästi esille, eikä niitä yleensä oteta eläkelaskureissa- kaan huomioon. Lisäksi eläkesäästämistuotteiden markkinointi voi olla asiaan perehty- mättömälle tulevalle eläkesäästäjälle harhaanjohtavaa ja vaikeasti ymmärrettävää, sillä näitä edellä mainitsemiani epävarmuustekijöitä ei myöskään ole tuotu eläkesäästämis- tuotteiden markkinoinnissa selvästi esille. Voidaankin siis sanoa, että palveluntarjoajien nykyisille ja mahdollisille tuleville asiakkailleen tarjoama tieto ja säästämis- tuotteiden läpinäkyvyys ei ole läheskään niin hyvää kuin sen tulisi olla. Kuluttajan tulee itse olla aktiivinen ja ottaa selvää asioista, jotta yllätyksiä ei tule sopimuksen teon jälkeen.

Edellä mainitsemistani riskeistä ja eläkesäästämistuotteiden huonoista puolista huoli- matta on olemassa selkeä tarve vapaaehtoiselle eläkesäästämiselle, ja se tulee tulevina vuosina korostumaan entisestään, kun eläkeläisten määrä kasvaa huomattavasti. On hyvin epätodennäköistä, että Suomen valtio pystyisi turvaamaan nykyisen eläkkeiden tason suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle. Eläkeikäisten määrän kasvaessa jatku- vasti eläkesäästämisen uusien ja parempien vaihtoehtojen kehittämisestä tulee entistä tärkeämpää. Lisäksi valtion tulisi koko ajan parantaa lainsäädäntöä, jotta se tukisi va- paaehtoista eläkesäästämistä mahdollisimman hyvin.

Eläkesäästäminen on mielestäni asia, jota kannattaa alkaa miettiä jo hyvissä ajoin en- nen eläkeikää vaikka asia ei tuntuisikaan vielä kovin ajankohtaiselta. Säästäminen kan- nattaa aloittaa jo mahdollisimman varhain, vaikka säästösummat olisivatkin aluksi pie- nempiä. Tämä kaikki on kuitenkin säästöä tulevaisuutta varten ja säästäjä kerää hyötyä näin itselleen. On paljon helpompaa vanheta, kun on jo ehtinyt säästää varoja van- huutta varten.

Tätä ajatusta tukee myös se, että kuten esimerkiksi eläkevakuutuksien vertailussa tote- sin useaan kertaan, 23-vuotiaana aloitettu säästäminen tuottaa säästäjälle huomatta-

vasti suuremman lisäeläkkeen verrattuna 30-vuotiaana aloitettuun säästämiseen. Eläkesäästämisen aloitus pienillä summilla on suhteellisen helppoa, eikä se kiristä kenenkään taloutta kohtuuttomasti. Eläkeiässä tuo säästöhetkellä pieneltä tuntuva sijoitus kuitenkin näkyy monta sataa euroa suurempana eläkkeenä.

Tehdessään sopimusta eläkesäästämisen aloittamisesta nuoren aikuisen tulee kuitenkin muistaa perehtyä tarkasti sopimusehtoihin, koska Internetissä saatavilla olevat tiedot sopimuksista ovat käytännössä aina vajavaisia ja oikeaa tietoa saa vain palveluntarjoajan asiantuntijan kanssa käytävissä neuvotteluissa. Kuten tekemistäni vertailuista saattoi huomata, eläkesäästämistuotteiden kulut on piilotettu todella hyvin, eikä kuluttaja saa niitä selville muuta kuin keskustelemalla palveluntarjoajan asiantuntijan kanssa tai lukemalla huolellisesti sopimusehtoja.

Tulevan eläkesäästäjän on tärkeää pyytää palveluntarjoajalta tarkka tarjous, joka on räätälöity juuri hänelle ja mistä löytyy tarkat tiedot kaikista kuluista ja muista menoista. Tarjouksen saatuaan on säästäjän helpompi esittää palveluntarjoajalle kysymyksiä ja kilpailuttaa saamiaan vaihtoehtoja, jotta saisi itselleen parhaan mahdollisen sopimuksen.

Yksi tärkeä asia, jota jokaisen eläkesäästämisestä kiinnostuneen tulisi pohtia, on se, miten eläkesäästämistuotteiden yleisiä sopimusehtoja pystyttäisiin muuttamaan säästäjälle edullisemmiksi. Tällä hetkellä tuotteiden kulut ja niiden kehitys on melko pitkälti palveluntarjoajan päätettävissä, eikä säästäjällä ole juuri mahdollisuuksia vaikuttaa niihin. Säästäjien kannattaisi pyrkiä vaikuttamaan näihin sopimusehtoihin esimerkiksi yhdessä kuluttajajärjestöjen kanssa, jotta tuotteiden kulut perustuisivat säästämisen todellisiin kustannuksiin eikä palveluntarjoajien itse määrittelemiin hoitokuluihin.

Toinen mietinnän arvoinen seikka on se, että pitäisikö osa riskistä saada säästäjältä palveluntarjoajan vastuulle. Tällä hetkellä eläkesäästötuotteiden taloudellinen riski on täysin säästäjän harteilla, eikä palveluntarjoajalla ole käytännössä muuta vastuuta kuin, että sijoitukset tehdään sopimusehtojen mukaisesti. Tosiasiahan kuitenkin on, että sijoitetut varat ovat eläkesäästämistuotteissa kiinni säästäjän eläkeikään saakka, joten voidaan pitää kohtuullisena, että palveluntarjoaja kantaisi ainakin osan riskistä. Eihän säästäjä saa varojaan halutessaan ulos, kun sijoituksilla alkaa mennä huonosti

vain sijoituskohteiden vaihto on joissain säästämistuotteissa mahdollista. palveluntarjoaja on kuitenkin tässä tapauksessa asiantuntija ja sijoitustoiminnan ammattilainen, jonka ammattitaitoon säästäjän tulee voida luottaa.

Jo lähitulevaisuudessa lainsäädäntöä ja sopimusehtoja parantamalla eläkesäästämistuotteista saadaan tehtyä helpommin ymmärrettäviä säästäjille. Tulevia eläkesäästäjiä nimittäin varmasti askarruttaa palveluntarjoajien jakaman tiedon luotettavuus. Tämän vuoksi vapaaehtoinen eläkesäästämisen ja sen vaihtoehtojen tutkiminen sekä niiden jatkuva kehittäminen ovat todellakin tarpeen. Ilman säästämistuotteiden ja lainsäädännön kehittämistä vapaaehtoisesta eläkesäästämisen suosio tuskin kasvaa tulevaisuudessa niin, että tämän hetken nuoret pystyvät eläkeiässä kattamaan lakisääteisen eläketurvansa mahdollisesti suuretkin puutteet.

8.2 Tutkimuksen arviointi

Tarkasteltaessa tutkimuksen luotettavuutta puhutaan validiteetista sekä reliabiliteetista. Validiteetilla kuvataan sitä, miten hyvin tutkimustulokset vastaavat todellisuutta ja reliabiliteetilla taas sitä, kuinka samanlaisena tutkimustulokset pysyvät, jos tutkimus toistettaisiin. (Uusitalo 2001, 82).

Työni validiteettia tarkasteltaessa on huomattava, että tutkimukseni perustuu tunnettuun ja ajantasaiseen sijoitusalan kirjallisuuteen, palveluntarjoajien rahastoesitteisiin sekä viimeisimpiin internet lähteisiin. Keskittymällä tuoreimpiin lähteisiin ja myös olemalla riittävän kriittinen jokaisen lähteen kohdalla tutkimuksen validiteetti saadaan pysymään hyvällä tasolla.

Opinnäytetyöni tarkoitus oli antaa vastaus kysymykseen, minkä palveluntarjoajan eläkesäästämistuote on ominaisuuksiltaan ja tuotoltaan paras nuorille aikuisille. Lisäksi tutkimuksessani pyrittiin etsimään valituista säästämistuotteista nuorelle aikuiselle parhaiten soveltuva. Mikäli tutkimukseni toistettaisiin samoilla olettamilla, palveluntarjoajilla ja säästämistuotteilla, olisivat tutkimustulokset edelleen samat.

Jatkotutkimuksen aihe voisi olla esimerkiksi palveluntarjoajien tarkempi vertailu ja perittyjen kulujen syvällisempi vertailu. Tähän voitaisiin lisäksi ottaa helposti mukaan mui-

takin säästämistuotteita ja näin vertailla laajemmin eri vaihtoehtoja. Myös palveluntarjoajien perimien kulujen tarkka selvittäminen ja niiden järkevyyden selvittäminen voisi olla erittäin hyödyllinen ja tarpeellinen tutkimuksen aihe.

Lähteet

Arvio elinaikakertoimen vaikutuksesta. 2011. Työekäe.fi-palvelu. Päivitetty 14.12.2011. [Http://www.tyoelake.fi/Page.aspx?Section=45367](http://www.tyoelake.fi/Page.aspx?Section=45367). Luettu 19.1.2012.

Danske Invest Kestävä Arvo Osake K. 2012. Danske Invest. [Http://www.danskeinvest.fi/](http://www.danskeinvest.fi/) -> Rahastot -> Danske Invest Kestävä Arvo Osake K. Luettu 19.4.2012.

Danske Invest Suomi Osake K. 2012. Danske Invest. <http://www.danskeinvest.fi/> -> Rahastot -> Danske Invest Suomi Osake K. Luettu 19.4.2012.

Eduskunta 2009. Päivitetty 4.12.2009. [Http://web.eduskunta.fi/Resource.phx/pubman/templates/1.htx?id=2906](http://web.eduskunta.fi/Resource.phx/pubman/templates/1.htx?id=2906). Luettu 26.1.2012.

Eläkelaskuri. 2011. OP-Pohjola. [Https://www.op.fi/op?cid=151241103&kampanja=true](https://www.op.fi/op?cid=151241103&kampanja=true). Luettu 8.3.2012.

Eläkeläiset voivat käydä töissä. 2011. Työeläke.fi-palvelu. Päivitetty 23.12.2011. [Http://www.tyoelake.fi/Page.aspx?Section=39130](http://www.tyoelake.fi/Page.aspx?Section=39130). Luettu 19.1.2012.

Sanasto.2012. Evli Pankki. [Https://www.evli.com/web/FI/fi/yksityiset_ja_yritykset/asiakkuus/sanasto](https://www.evli.com/web/FI/fi/yksityiset_ja_yritykset/asiakkuus/sanasto). Luettu 22.4.2012.

Hinnat PS-sopimus. 2012. Nordea. [Http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6t+ja+sijoitukset/PS-sopimus/Hinnat/1338802.html](http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6t+ja+sijoitukset/PS-sopimus/Hinnat/1338802.html). Luettu 3.4.2012.

Hämäläinen, Karo 2003. Osakesijoittajan opas. Tammi, Helsinki.

Ikä antaa bonusta eläkkeeseenkin. 2012. Eläketurvakeskus. [Http://62.236.128.117/Page.aspx?Section=41825](http://62.236.128.117/Page.aspx?Section=41825). Luettu 15.1.2012.

Kansaneläkkeen määrä. 2011. Kansaneläkelaitos. Päivitetty 31.12.2011. [Http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/251002130719HN?OpenDocument](http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/251002130719HN?OpenDocument). Luettu 19.1.2012.

Kenelle kansaneläkettä. 2011. Kansaneläkelaitos. Päivitetty 16.1.2012. [Http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/090608100530HN?OpenDocument](http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/090608100530HN?OpenDocument) Luettu 19.1.2012.

Leinonen, Hannu 2011. PS-tileihin saatava uutta eloa. Kauppalehti 6.4.2011, 3.

Lisätietoja laskurista. 2011. Nordea. <http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6henki-+ja+el%C3%A4kevakuutukset/Ty%C3%B6kalut+ja+apuv%C3%A4lineet/Lis%C3%A4tietoja+laskurista/1131552.html>. Luettu 3.3.2012.

Maailma Kasvu. 2012. Nordea. <http://funds.nordea.com/fin/services/funds/performance.asp?navi=performance>. Luettu 16.3.2012.

Mitä on inflaatio? 2010. Euroopan keskuspankki. <http://www.ecb.int/ecb/educational/hicp/html/index.fi.html>. Luettu 18.3.2012.

Nordean omat sijoitusprosessit. 2012. Nordea. <http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6t+ja+sijoitukset/Rahastot/Nordean+omat+sijoitusprosessit/1401012.html>. Luettu 20.4.2012.

OP-bonukset – kertyminen. 2012. OP-Pohjola. <https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/edut/op-bonukset/kenelle-bonuksia-kertyy?id=43210&srcpl=3>. Luettu 16.3.2012.

OP-eläkesäästö. 2012. OP-Pohjola. <https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/elakesaastaminen/op-elakesaasto?id=36520&srcpl=8>. Luettu 12.4.2012

OP- eläkevakuutuksen tuoteseloste. 2011. OP-Pohjola. <https://www.op.fi/media/liitteet?cid=150051267&srcpl=4>. Luettu 26.1.2012.

OP-eläkevakuutus. 2011. OP-Pohjola. <https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/elakesaastaminen/op-elakevakuutus?id=36510&srcpl=8>. Luettu 26.12.2011.

OP-Kiina. 2012. OP-Pohjola. <https://www.op.fi/FI/Sivukansiot/YHTEISET%20SIS%c4LL%d6T/Henkil%f6/S%e4%e4st%f6%20sijoitus/Sijoitusrahastot/Suomi/Esitteet/OP%20Kiina%20esite.pdf?srcpl=3>. Luettu 17.3.2012

OP-Suomi. 2012. OP-Pohjola. <https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/kurssit-ja-markkinat/rahastokurssit/OP-Suomi>. Luettu 16.3.2012.

OP-Suomi Arvo. 2012. OP-Pohjola. <https://www.op.fi/FI/Sivukansiot/YHTEISET%20SIS%c4LL%d6T/Henkil%f6/S%e4%e4st%f6%20sijoitus/Sijoitusrahastot/Suomi/Esitteet/OP%20Suomi%20Arvo%20esite.pdf?srcpl=3>. Luettu 20.4.2012.

OP-Taktinen Salkku. 2012. OP-Pohjola. <https://www.op.fi/FI/Sivukansiot/YHTEISET%20SIS%c4LL%d6T/Henkil%f6/S%e4%e4st%f6%20sijoitus/Sijoitusrahastot/Suomi/Esitteet/OP%20Taktinen%20Salkku%20esite.pdf?srcpl=3>. Luettu 20.4.2012.

Ossa, Jaakko 2010. Pitkäaikaissäätämisen verokohtelu. Defensor Legis 4/2010, 356.

Poikonen, Piritta & Silvola, Timo 2010. Eläkesäästäminen. FINVA, Helsinki.

Pulkkinen, Pekka & Holopainen, Martti 2008. Talous- ja rahoitusmatematiikka. WSOY, Helsinki.

Puttonen, Vesa & Kivisaari, Tero 1998. Vaurastuminen – Varteenotettava vaihtoehto. WSOY, Juva.

Rahastokurssit. 2012. OP-Pohjola. https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/kurssit-ja-markkinat/rahastokurssit?sivu=funds.html&id=32403&fund_sel=opfi&group=equity. Luettu 15.4.2012

Rahastoportaali. 2012. Nordea. <http://funds.nordea.com/fin/services/funds/performance.asp?navi=performance>. Luettu 15.3.2012.

Sampo Kompassi 50 K. 2012. Danske Invest. <http://www.danskeinvest.fi/> -> Rahastot -> Sampo Kompassi 50 K. Luettu 19.4.2012.

Sijoittajan vero-opas. 2011. Pörssisäätiö. http://www.porssisaatio.fi/s/f/editor/attachments/vero-opas_2011-paivitys.pdf. Luettu 20.1.2012.

Suomen eläkejärjestelmä. 2007. Eläketurvakeskus. Toimittajat Hietaniemi, Marjukka & Ritola, Suvi. Eläketurvakeskuksen käsikirjoja. http://www.etk.fi/fi/gateway/PTARGS_0_2712_459_440_3034_43/http%3B/content.etk.fi%3B7087/publishedcontent/publish/etkfi/fi/julkaisut/k%C3%A4sikirjat/suomen_elakejarjestelma_2007_7.pdf. Luettu 19.1.2012.

Suomen eläketurva. 2011. Eläketurvakeskus. <http://www.etk.fi/fi/service/suomi/233/suomi>. Luettu 18.12.2011.

Suomi Kasvu. 2012. Nordea. <http://funds.nordea.com/fin/services/funds/performance.asp?navi=performance>. Luettu 16.3.2012.

Säästä omaan tahtiin. 2012. Lähivakuutus. <http://www.lahivakuutus.fi/FI/kotijaperhe/Saastajasijoita/Vapaaehtoisetelakevakuutukset/Sivut/default.aspx>. Luettu 20.4.2012

Säästäminen, luotonkäyttö ja maksaminen. 2011. Finanssialan Keskusliitto. Päivitetty 16.5.2011. http://www.fkl.fi/materiaalipankki/julkaisut/Julkaisut/Saastaminen_luotonkaytto_ja_maksutavat_2011.pdf. Luettu 12.4.2012

Säästö 50. 2012. Nordea. <http://funds.nordea.com/fin/services/funds/performance.asp?navi=performance> -> Säästö 50. Luettu 15.3.2012.

Työeläkkeen säätäminen. 2008. Työeläke.fi-palvelu. Päivitetty 24.5.2008. <http://www.tyoelake.fi/Page.aspx?Section=39144>. Luettu 25.3.2011.

Työntekijän eläkelaki 19.5.2006/395.

Uusi Kissanpäivät säästösopimus pähkinänkuoressa. 2012. Sampo Pankki. [Http://www.sampopankki.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/Saasta-ja-Sijoita/Documents/Kissanpaivat.html?cpage=kissanpaivat-saastamissopimus&ch=2480](http://www.sampopankki.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/Saasta-ja-Sijoita/Documents/Kissanpaivat.html?cpage=kissanpaivat-saastamissopimus&ch=2480) Luettu 15.3.2012.

Uusitalo, Hannu 2001: Tiede, tutkimus ja tutkielma. Johdatus tutkielman maailmaan. 7. painos. Helsinki, WSOY.

Yksityiskohtaiset yhteenvedot Siva-työryhmän ehdotuksista annetuista lausunnoista. 2004. Valtiovarainministeriö. [Http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/70542_fi.pdf](http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/70542_fi.pdf). Luettu 26.1.2012.

Vanhuuseläke. 2010. Kansaneläkelaitos. Päivitetty 28.10.2011. [Http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/220801145724EH?OpenDocument](http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/220801145724EH?OpenDocument). Luettu 19.1.2012.

Vapaaehtoinen eläkevakuutus. 2011. Veronmaksajat. Päivitetty 23.12.2011. [Http://www.veronmaksajat.fi/omatveroasiat/vapaaehtoinenelakevakuutus](http://www.veronmaksajat.fi/omatveroasiat/vapaaehtoinenelakevakuutus). Luettu 20.4.2012